

SLOVENEK

Velja po pošti:

Za celo leto naprej . K 28.—
za pol leta " " " 13.—
za četrt leta " " " 6-50
za en mesec " " " 2-20
za Nemško celoletno " 29.—
za ostalo inozemstvo " 35.—

V Ljubljani na dom:

Za celo leto naprej . K 24.—
za pol leta " " " 12.—
za četrt leta " " " 6.—
za en mesec " " " 2.—

V spravi prejemov mesečno K 1-90

Inserati:

Enostopna pettivrsta (72 mm):
za enkrat . . . . . po 15 v
za dvakrat . . . . . 13 "
za trikrat . . . . . 10 "
za večkrat primaren popust.

Poslano in rekl. notice:

enostopna pettivrsta (72 mm)
30 vinarjev.

Izhaja:

vsak dan, izvenoma nedelje in
praznike, ob 8. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. III.
Avstr. poštne hran. račun št. 24.797. Ogrske poštne
hran. račun št. 26.511. — Upravniškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 18 strani.

Dr. Šusteršičev govor.

To ni bil govor, nego dejanje. Dr. Šusteršič je obvladal poslušalce, jih potegnil s čudovito silo za seboj; več: obvladal je zbornico. »Najdarovitejši politik v zbornici«, je sosedu zašepnil rusinski poslanec, v solzah so iskriale oči češkemu socialistu; edini res pomembni politični govor v novem parlamentu in edini opozicijski, so sodili žurnalisti. Našim poslancem je pa vzrastel pogum in ena velika misel je z najvišjo silo pridrla vsakemu na površje: Za dr. Šusteršičem edini in zvesti!

Tako obračunava naš klub! Jalove interpelacije, medlo javkanje, vprašanja na predsednika prepušča drugim. Brez potrebe ne trati časa s praznimi besedami. Naši poslanci pa delajo, kamor se jih postavi. In ko je treba, stopijo na plan z jasno besedo, ki na en mah razžene precej več nego samo pušče otročje laži in sumničenja naših liberalnih žurnalističnih Dimežev — z besedo, ki v celem dunajskem parlamentu ustvari jasnost na vse plati.

Osebnost je včerajšnji govor za dr. Šusteršiča sijajen dokaz njegove duhovitosti, najširšega političnega razgleda, čudovitih govorniških zmoglosti. A ta osebnostni uspeh je malenkosten v primeri s političnim uspehom, ki ga je po njem priborilo naše ljudstvo. Duh tega ljudstva in z njim zedinjenih poslancev je preveval njegove besede; zato so dihale silo naših gora, globino našega morja, vedno jasnost naše ljudske duše. Govoré tudi drugi načelniki, a pozna se jim — Kramarju in Bilinske mu in Fiedlerju in Steinwenderju in Grossu, — da se v odločilnih stvareh love za besede, ker za nobenim izmed njih ne stoji več, nego nekaj oseb in nekaj naroda. Za dr. Šusteršičem pa stoji — narod od Drave do Kotorja.

Bilo jih je političnih čenč in otročjih nepočakancev precej, ki so že od julija sem ugibali, kaj je z našo politiko, in se tolažili z javkanjem, ali pa s pouličnim psovanjem. Zdaj so dobili odgovor, ki slove: Naši poslanci pod dr. Šusteršičevim vodstvom so možje in njihova politika je možka; za otročaje se ne menijo in ne zdi se jim vredno tratiti čas s tem, kaj dela ta nepopisno smešna in po svoji lažnivosti do skrajne bebosti propala liberalna svojat.

Nobena poteza v dr. Šusteršičevem govoru sicer ne zadeva teh političnih podgan, a nam, ki moramo v domovini vendar-le po svojem časnikarskem poklicu stikati se z njimi, je vendar le všeč, da ob njem uberemo najprej ustne na smeh, ko jih vidimo tako majhne, tako ozke, tak nič.

Vlada in takozvane velike stranke so si hotele na našo kožo razdeliti moč. Naši poslanci so jih pustili, naše časopisje tudi, naj pokažejo, kaj znajo. Vsaka beseda bi se bila prej mogla smatrati kot slabost, ali kot ponujanje. Zdaj, ko so sami postavljeni mešetariji za vladno večino že soglasno sklenili bili, da povabijo tudi dr. Šusteršiča v svojo sredo, je bila ugodna prilika, da se je razkrila vladi na levo in desno hinavščina in politična zaslepljenost, ki jih je vodila doslej.

Dr. Šusteršičev govor je političen program v najširši zasnovi; demokratična misel — zaupanje do ljudstva mu je temelj, ogreva ga kot kresno solnce vroča ljubezen do naš. naroda, nepopisno svežost in sijajnost mu pa daje državniška razboritost, ki je v ti meri dr. Šusteršiču nihče drugi ne more postaviti v tekmo. Izvršili bomo samo svojo dolžnost, ko bomo posamezne vodilne misli obdelali podrobno v svojem listu. Za danes samo: plaudite amici!

Zanimive številke.

Na iniciativo predsednika »Slovenske Matice« so se decembra lanskega leta zbrali v Ljubljani zastopniki jugoslovanskih kulturnih društev, da podajo statistiko o svojem stanju in zasnujejo nekako zvezo v svrhu intenzivnejšega delovanja za bodočnost.

Izmed slovenskih društev so se povabila na ta sestanek in se ga udeležila sledeča:

»Akademija«, Deželno gledališče, »Društvo slovenskih zdravnikov«, »Glasbena Matica«, »Matica Slovenska«, »Pravnik«, list »Slovana«, »Slovensko planinsko društvo«, »Slovenska šolska Matica«, »Zveza slovenskih pevskih društev«. Povabljeni so bila, a niso poslala zastopnikov, društva: »Družba sv. Mohorja«, Slovensko trg. društvo »Mercur«, knjigarne: Jos. Gorenjec v Trstu, A. Gabršček v Gorici, »Katoliška Bukvarna« v Ljubljani, »Narodna knjigarna« v Ljubljani, knjigarna L. Schwentner v Ljubljani.

Kakor se vidi »Slovenska krščandruštva«, ki so se tega sestanka udeležila, so zdaj izšli v posebni knjižici. Iz

teh poročil posnemamo sledeče statistične podatke:

1. »Akademija«, koje glavni namen je »dvigniti potom popularizacije znanosti nivó najširših mas«, se je ustanovila 1904. Upravlja Simon Gregoričevičev čitalnico in knjižnico v Ljubljani. Leta 1910 je priredila 10 predavanj v Ljubljani, 2 v Kranju in 1 v Gorici. Razpolaga z 2 skioptikonoma. Obstojata tudi »Zveza slovenskih izobraževalnih društev«, ki pa spi in ne razpolaga s statistiko.

2. Deželno gledališče, pravzaprav »Dramatično društvo v Ljubljani«. Ustanovljeno 1867. Odkar obstoja novo deželno gledališče, je Dramatično društvo od 1892 — 1911 priredilo v njem 1651 predstav. Domačega igralskega naraščaja je malo, pravzaprav vedno manj, kakor pravi poročilo. Finančno stanje je glede drame in opere pasivno, aktivna je le opera. Občinstvu prija, kakor pravi referat, le pikantnost. Jugoslovanska dramatika se zelo malo goji. Odkar obstoja Dramatično društvo, se je uprizorilo le 17 hrvaških dram in 7 oper, oziroma operet. O slovenskih delih statistika sploh molči. Poročevalec (Fr. Govekar) pravi, da stoji slovensko občinstvo »pod sugestijo dunajske, berlinske in pariške reklamne kritike«. (To je tako, kakor da bi bilo »slovensko občinstvo« ravnatelj deželnega gledališča. Opomba. uredn.) Odpomoč proti temu vidi referat v ustanovitvi »jugoslovanske gledališke agenture«.

3. »Društvo slovenskih zdravnikov«. Ustanovljeno izpočetka kot nemško društvo že pred 50 leti. Živahno delovanje kaže le zadnja štiri leta, ko se je določil slovenski razpravni jezik. Izdaja skupno s hrvaškim zdravniškim društvom »Liječnički vestnik«, ki prinaša izborne strokovne razprave. Društvo se je udeležilo I. jugoslovanskega zdravniškega kongresa v Belgradu ter I. slovenske zdravniške konference v Sofiji in je pristopilo lanske leto ustanovljenemu »Zboru slovenskih zdravnikov«. Ima terminološki odtisek, ki pripravlja strokovni zdravniški slovar.

4. »Glasbena Matica«. Ustanovljena 1872. Ima odtisek za zbirko slovenskih narodnih pesmi. »Novi Akordi« izdajajo slovenske skladbe. V njih se je oglasilo od leta 1901 sem 63 slovenskih in hrvaških skladateljev. L. 1882. se je »Glasbena Matica« razširila v glasbeno šolo, ki jo danes pohaja 400 učencev; poučuje pa 16 moči. Omogo-

čuje absolventom prestop na konservatorij. »Glasbena Matica« ima podružnice v Kranju, Gorici, Trstu in Celju. Na teh je vsegaskupaj 366 učencev, učiteljev pa 13. Torej vseh učencev 766, učiteljev 29. »Glasbena Matica« je tudi koncertni zavod. Nabožno glasbo goji »Ceciliansko društvo«. Instrumentalni del oskrbuje orkester »Slovenske Filharmonije«.

5. »Matica Slovenska«. Ustanovljena 1863. Odbornikov ima 40 20 jih mora bivati v Ljubljani. Ima knjižni, gospodarski, tehnični, zemljepisni in umetniški odtisek. Izpočetka je štela 1000 članov, danes 4000. Odzraček se je izdajal »Letopis«, zdaj pa »Zbornik«. Od leta 1906 obstoja ožji stik z »Matico Hrvatsko«. Ta stik, kakor je sklepati po referatu dr. Fr. Ilešiča še ni, kakor bi moral biti. »Jugoslovanska skupnost se še nekako odklanja.« Referent je opazil: 1. da Slovenec prezira in omalovažuje Hrvata kot inferiornega in obratno; 2. da se Slovenec smatra za imperatorja, kateremu se mora vse klanjati (in obratno); 3. da iščemo povsod le tujih grehov, pa ne vidimo svojih; 4. da svoje dolžnosti uravnavamo po tem, ali jih izpolnjuje sosed ali ne; 5. da govorimo: »Kolikor ti od mene toliko jaz od tebe«. »Ker se ti na pozornici in v literaturi ne brigaš zame, se tudi jaz ne bom oziral na te.« (Faktične pa bo kulturno bogatejši tisti, ki bo vsebino vsega jugoslovanstva družil v sebi.) Razlika: »Mi« in »Vi«, ki usodni deli duše, mora izginiti in zavladati mora »Mi«, ki bo obsegal ves naš svet. Končno naglašam: Uspehe bodo naše akcije imele, ako se bo vsakdo izmed nas identificiral z dejevo in na njo mislil pri vsakem svojem koraku, pri vsakem svojem ukrepu. — Statistike o knjižnih publikacijah v tem referatu pogrešamo; brezdvom je »Matica« storila v primeri s svojimi sredstvi dozdej veliko.

6. »Pravnik«. Ustanovljen 1889. Smoter: gojiti pravne in državne vede. Slovenski pravniški organ je začel izhajati že leta 1870 (dr. Razlag). Društvo ima predsednika in 10članski odbor, sedem jih mora biti v Ljubljani. Številč članov je znašalo koncem lanskega leta 203. »Slovenski Pravnik« izhaja vsak mesec na dveh polah. Naročnikov ima razum društvenih članov še 200, tiska se 420 izvodov. L. 1894 je društvo izdalo nemško - slovensko pravno terminologijo, misli se na novo izdajo. Izdalo je tudi dozdej 7 zvezkov priročne zbirke zakonov, zdaj je 8. v tisku, ki bo obsegal državljanski zakonik, torej najvaž-

LISTEK.

Slučaj gospoda Srba.

Češko spisal Spectator.

Srb je bil nadkomisar I. razreda. Bil je prvi za predstojnikom. V plačilnem redu mu je sledil nadkomisar II. razreda dr. Schütz. Prvi po redu za njim pa je bil podkomisar I. razreda dr. Fiala in za njim spet podkomisar II. razreda Eichler. Mesto med tema je bilo izpolnjeno z dobro rejenim komisarom Jakoubkom. Potem je prišel po vrsti koncipijent Ewald in konceptni praktikant dr. Prudil. Ta lestvica, na kateri so stali prvoimenovani zgoraj in potem imenovani spodaj, je tvorila slavni urad.

Na svetu je že tako urejeno, da vsak skriva v svojem srcu kako željo. Vsak izmed gori navedenih je imel eno občo in eno posebno željo. Obča in vsem skupna želja je izvirala iz pradednega čustva, katero ima oni, ki stoji v uradu na nižji stopinji proti onemu, ki stoji višje, pravzaprav ni nič drugega, kot nedolžna želja zvedeti datum pogreba onega, ki stoji na uradni lestvici za klin višje. Če kdo hrepeni skozi deset let in še dalje po radostih

za eno stopinjo višje stoječega sournika, ni čudno, da njegovo srce okameni in da se njegov značaj očitno poslabša. Njegove želje glede višjih sournikov plavajo vedno okoli kuge, kolere, vojske, raznih epidemij in drugih takih slučajev.

Izven te obče želje po avanziranju je imel še vsak posebno željo, ki je mislil, da mu jo bo povišanje izpolnilo. Nadkomisar II. razreda dr. Schütz je hrepenel po tem, da bi se mogel preseliti z Višovic v Prago in si kupiti novo pohištvo. Podkomisar I. razreda dr. Fiala si je želel oženiti se s svojo gosposinjjo in si nabaviti domačo galerijo slik. Podkomisar II. razreda Eichler je imel dopajenje nad moderno obleko in želel si je preživeti sezono v Francovi kopelji, ker je čul, da prihajajo tjakaj krasne dame. Komisar Jakoubek je bil ravnokor operiran in si je želel imeti zalogo pristnih poljskih likerov in bernardinskega psa. Koncipijent Ewald si je hotel nabaviti motocykl za vožnjo od vinohradske vodarne do urada in kupiti lakaste čevlje, in brezplačni praktikant dr. Prudil pa je hrepenel po užitku privoščiti si vožnjo v avtomobilu in večerjati »Pri črnem konju« ravno pri oni mizi, kjer sedi navadno njegov predstojnik.

Samo gospod Srb je krasno caroval

nad vso to ničnostjo. Njega je zanimala samo služba. Njegovo življenje je potekalo kot staromeščanska gledališka igra z neštetiimi dejanji. Njegova edina strast in obenem upanje njegovih uradnikov je bilo popotovanje v goratih deželah, plezanje na visoke gore. Leto za letom je odpotoval v alpske dežele in se je čvrsto kot orel popenjal na strme planinske stene. In vedno se je vračel zdrav in čil in je tako postavil potrpežljivost svojih uradnikov na vedno bolj krute skušnje. Zdelo se je, da je cepljen proti megli, snežnim plazom in strmoglavljenjem s hribov, tako da se je v pisarnah že pripovedovala o njem legenda, da je nesmrten.

Nekega dne pa se je odločno pokazalo, da so vse te trditve ničeve. Istega dne se je brala namreč v časopisih dnevna vest: »Včeraj je v damičkih gorah Užasa padel v globoko brezno ti-soč metrov turist, ki je brez vodnika plezal po gorah. Njegovo truplo je bilo tako razmesarjeno, da se ni dalo ničesar razločiti. Po večernem iskanju so našli v njegovi obleki papirje, vsled katerih se je dala določiti identiteta te osebe. Dognalo se je, da je to Srb, namestnik predstojnika X urada v Pragi. Že na gimnaziji je bil znan kot priden in jak, posebno se je odlikoval v lepobisju in zunanjih oblikih nismenih del.

Bil je vzor zvestega uradnika, ki bi bil gotovo še 50 let zvesto državi služil. Ne zapušča nikake rodbine, marveč samo časten spomin.«

Cel urad je bil mrzlično razburjen. Zareči pogledi po avanziranju hrepenečih uradnikov so pričali proti lažnjivemu sožalju, ki so ga izražale usta. Vendar enkrat!

Telesni ostanki ponesrečenca, na katere ni nihče reflektiral, so se pokopali na licu nesreče, in vse je zopet šlo staro pot.

V kratkem času je dobil vsak izmed nadeželnih gospodov velik uradni ovitek in v njem imenovalni dekret. Še preje pa jim je davčna oblast predpisala službeno takso. Ker je bila obča želja sedaj izpolnjena, je hitel vsakateri izmed njih izpolniti svojo zasebno željo. Nadkomisar prvega razreda se je preselil iz Višovic na Riegrovo nabrežje in si je naročil pri Krumlovskem pohištvo, kakršno je odgovarjalo njegovemu sedanjemu dostojanstvu. Tudi steklenica posebno mešane »orehovke« ni nikoli manjkala v tajnem predalu poleg uradnih aktov. Nadkomisar drugega razreda, dr. Fiala, je padel ginjen v objem svoje gosposinje: »Fani, sedaj se poročiva; pokliči otroke!« In par dni pozneje je bila poroka. Podkomisar prvega razreda Eichler si je naročil se-

nejše. Jugoslovansko pravo se dozda
ti gojilo.

7. »Slovane«. Leposloven meseč-
nik. Ni poročila.

8. »Slovensko Planinsko
Društvo«. Ustanovljeno 1893. Poleg
osrednjega odbora deluje 20 podružnic.
Članov šteje okoli 2500. Postavilo je 20
planinskih zavetišč in je zanje ter za
upravo in markacijo potov investiralo
200.000 K. S članarino in dohodki
amortizuje investirane kapitale tako da
se lahko reče, da stoji v gmotnem oziru
trdno. Formalni stik s »Hrvatskim plan-
niskim društvom« se ne obstoja. Iz-
daja »Planinski Vestnik«. Društvo je
že veliko storilo na polju slovenske no-
menklature, narodnega gospodarstva
in seveda tudi na polju ljudskega
zdravstva.

9. Slovenska Šolska Matic-
ca«. Namen: Gojiti teoretično in prakti-
čno pedagogiko. Ustanovljena 1900.
Izdala je v teh desetih letih 40 knjig.
Vsako leto izhaja »Letopis«. Poleg tega
je izdala: »Zgodovinsko učno snov« v
6 zvezkih; »Didaktiko v obče«, 2 knjigi;
»Učne slike k berilom novih čitank« in
zadnji čas »Poljudnoznanstveno knjiž-
nico«. Število članov: 1792. Uspeh dela
»Šolske Matice« je glasom poročila pri
slovenski inteligenci, izvemši učitelje,
jako majhen. Stik s Hrvatskim peda-
goškim zborom je živahen in realen.

10. »Zveza slovenskih pev-
skih društev«. Ni objavljene no-
bene statistike, ampak je samo omenje-
na med referatom »Glasbene Matice«.

Nadaljni referati:

11. Obrazovalna umetnost.
Jako kratki referat (R. Jakopič) se gla-
si: »Ob priliki I. jugoslovanske umet-
niške razstave v Beogradu leta 1904. so
umetniki vseh štirih jugoslovanskih
narodnosti sklenili zvezo z imenom
»Jugoslov. umetn. kolonija«. Še ne leto
nato se je v Zagrebu ustanovilo umet-
niško društvo »Lada«. O tem so bili ne-
kateri člani zgoraj omenjene zveze ob-
veščeni še le v zadnjem trenutku, ko
so bila pravila že sestavljena. Več ju-
goslovanskih umetnikov pa sploh ni
bilo vabljenih k pristopu. Vsled tega je
odklonilo svoj pristop mnogo jugoslo-
vanskih umetnikov, in sicer nekateri
Srbi in Bolgari, vsi dalmatinski umet-
niki in vsi slovenski, izvemši Ferdo
Vesela. Kakor čujemo, se snuje sedaj
Zveza jugoslovanskih umetniških dru-
štev na popolnoma federativni podla-
gi. — O kakih slovenski umetniški or-
ganizaciji ne čujemo ničesar.

12. Knjižotštvo. Navzoč le g.
Dragotin Hribar. Zbor je konstatiral,
da slovenske knjigarne le malo podpi-
rajo širitev jugoslovanske prosvete, in
da je treba ustanoviti zvezo jugoslo-
vanskih knjigotržcev.

× × ×
Kaj imamo mi k temu pripomniti?
Konferenca »Jugoslovanskih kulturnih
društev«, sklicana od profesorja dr. He-
šiča, svojega namena niti malo ni do-
segla. Podala nam je zgolj neko zelo
nepopolno statistiko o nekaterih slo-
venskih, hrvaških in srbskih prosvet-
nih društvih in storila nekaj več ali
manj platoničnih sklepov. Če bi človek
po teh podatkih presojal kulturno delo
med Slovenci, bi pričel brezdvomno do
zaključka, da je več kot skromno in da
se od leta 1860. sem ni v tem oziru pri-

dem krasnih modernih telovnikov: pr-
vi je bil siv vtkanimi rdečimi jagoda-
mi, drugi in tretji jasno moder z vijoli-
častimi, ozir. temno črnimi tapetnimi
vzorci, četrti je bil zelen s temnimi fi-
govimi peresi, peti snežnobel z rožna-
timi in steklenimi kroglicami namesto
gumbov, šesti iz temnorujavega baržu-
na brez gumbov, sedmi rumen kot ru-
menjak z vezenimi piščanci in mesto
gumbov so bili trakovi. Izven tega si
je naročil mičen negligé za Francovo
kopaljšče.

Komisar Jakoubek si je zadovolj-
no mel roke in si kupil mlado bernar-
dinsko pse, kateremu je dal ime enega
izmed malo priljubljenih kolegov iz
sosedne pisarne.

Kratko in malo, radostno je pote-
kal čas kot na perotih vetra.

Sedanji namestnik predstojnika,
nadkomisar prvega razreda Schütz, je
ravno sedel v udobnem naslonjaču, po-
leg njega je stal naslonjen ob pisalno
mizo nadkomisar drugega razreda dr.
Fiala, s katerim sta se pogovarjala o
uradnih in zasebnih zadevah. Med
drugim je dejal nadkomisar prvega
razreda ter zvito z očmi mežikal: »Dane-
s je ravno pet tednov, odkar je od-
šel na dopust ubogi Srb. Tako čil in
zdrav. Kar verjeti ne morem. Zdi se
mi, kot da bi moral vsak trenutek priti
in se javiti v službo, kratko in suho-
parno, kot je že pač bila njegova nara-
va. Resnično, kar želel bi si to.«

Ni se sicer zadržal vsled svoje last-
ne laži, ali vrata so se odprla in vsto-

nas veliko storilo. Organizatorji tega
sestanka so namreč storili to neod-
pastljivo napako, da so povabili na se-
staneke, izvemši »Družbo sv. Mohorja«,
»Katoliško knjigarno«, »Slovensko Pla-
ninsko Društvo«, »Društvo zdravni-
kov«, »Slovensko Matico« in »Pravnik«,
le taka slovenska društva, ki so več ali
manj v liberalnih rokah in delujejo v
liberalni smeri, razun dveh pa niso
vpoštevali nobenega prosvetnega dru-
štva na izrečno katoliškem temelju,
sicer so pa pozabili celo na mnoga
druga popolnoma nevtralna prosvetna
društva in podjetja. Da omenimo le
nekatera: »Slovenska krščanskosocial-
na Zveza«, »Leonova Družba« (ki je n.
pr. izdala »Gradivo za zgodovino Slo-
vencev«), »Zgodovinsko društvo«, Mu-
zej, ki po svojem kulturnem delu go-
tovo tudi sem spada, »Društvo za kršč.
umetnost« in celo »Katoliško tiskovno
društvo«, kojega kulturno delo je brez
vsakega dvoma eno najbolj intenzivnih
na Slovenskem. (Vpoštevajmo le nebroj
šolskih knjig, ki jih je društvo založilo,
in pa znanstvene: »Sociologija« itd.)
Vabili so »Slovana«, naših znanstvenih
in leposlovnih glasil pa nobeno. Kul-
turna statistika, ki teh društev ne vpo-
števa, ni nobena statistika in je k več-
jem za — peč. Saj niso povabili niti
socialno - demokratskih iz-
obraževalnih organizacij!

Mi hočemo omeniti od krščanskih
le dve organizaciji:

»Mohorjeva Družba«, ki je
cerkvena bratovščina. Ustanovljena 1.
1860, je izdala do danes nad 15 milij-
onov knjig poljudne vsebine! Danes ima
84.000 članov.

Oglejmo si potem kulturno delo
»Slovenske krščanskosocialne Zveze«,
ki se je ustanovila 1897. Statistika
1910/11, ki se je ravnozda za preteklo
poslovno leto zaključila, izkazuje v
»Društvenem koledarčku«:

»S. K. S. Z.« ima 459 društev. Čla-
nov je okoli 44.000. Knjig ima »Zveza« v
svojih knjižnicah 109.550. Pevskih zbor-
ov je 243, vseh pevcev in pevk je
4106, tamburaških zborov je 86,
tamburašev in tamburašic 1000. Gleda-
liških odsekov je 250, priredili so v
preteklem poslovnem letu 1108 pred-
stav. »Čebelic« ima »S. K. S. Z.« 110.
Predavanj se je priredilo v enem letu
2500, skioptikonov je na razpolago 20,
lastnih Društvenih Domov ima »S. K. S. Z.«
55. Telovadnih odsekov Orlov šteje
»S. K. S. Z.« 170, telovadcev okoli 4300,
samo za Orle se je v zimski sezoni pri-
redilo okoli 1000 predavanj. V okvirju
»S. K. S. Z.« je slovensko pevsko in
glasbeno društvo »Ljubljana«, ki or-
ganizira vse pevce in pevke v posebno
Pevsko zvezo »S. K. S. Z.« V »S. K. S. Z.«
je tudi »Slovenska Straža« s svojim ve-
likim narodno-obrambnim delom.

To so številke! Kažejo, da ni samo
ne na celem slovanskem jugu, ampak
tudi skorej v celi naši državi ljudskega
prosvetnega društva, ki bi se moglo
meriti s »S. K. S. Z.«! Kdor ob teh šte-
vilkah le malo preišlje, kakšno
kulturno delo izražajo, se mora čuditi
ali naivnosti ali strankarski zasleplje-
nosti prirediteljev sestanka »jugoslo-
vanskih kulturnih društev«, ki je šel
preko tega. Ali se to pravi pospeševati
popularizacijo in demokratizacijo kul-
ture? Zdi se, kakor da bi bili aranžerji

pil je gospod — Srb. Lepo rujavo ož-
gan, z brado od solnca pobeljeno se je
priklonil kratko in suhoparno, kot je
bila že njegova narava, ter dejal: »Do-
ber dan, gospodje!« Obadva sta kar
skoprnela začudenja. Schütz je celo za-
šepetal: »Bog se usmili uboge duše...«

Gospod Srb pa je dobrohotno na-
daljeval: »Ugibajte, gospoda, kje sem
preživel dopust?«

Oba gospoda nadkomisarja sta kar
lovila sapo.

???

»V Egiptu! He, he, he, to ni slabo,
kaj?«

»Toda, gospod nadkomisar, vi ste
se večdar ponesrečili v gorah,« je za-
jecljal dr. Fiala v brezupni zmede-
nosti.

»Kaaaj?« je vzkliknil začudeno go-
spod Srb, »prosim, pojasnite mi to na-
tančneje!«

Teško dihač in jecljajoč je poja-
njeval dr. Fiala potrebno, ko si je med
tem Schütz brisal s čela mrzel pot.

Gospod Srb je zagnal meketajoč
smeh. »Izborno, odlično, he, he, he!«
Ko se je umiril, je pripovedoval gospo-
doma, ki sta z odprtimi usti poslušala,
kako se je zgodil ta slučaj: »Tako-
le je bilo. V Chamouniseu sem srečal tu-
ca, ki je prihajal naravnost iz Egipta.
Popisoval mi je Egipt v blestečih bar-
vah. Takoj sem se odločil, da potujem
tja. Zamenjala sva obleke, nakupil
sem za pot potrebne predmete in čez
tri dni sem bil na širnem morju. Šele
pozneje sem opazil, da sem pozabil v

tiste stvari hoteli dati jugoslovanski
javnosti čutiti »superiornost in ekskl-
zivnost liberalne kulture«, kar je seve-
da čisto v nasprotju z »izobraževanjem
najširših mas«. Na ta način se kulturni
stik med slovenskim in hrvaškim ljud-
stvom gotovo ne bo dosegel.

Sprememba združnega zakona.

Avstrijsko združništvo se je v
zadnjih desetletjih zelo razvilo; kar se
je prejšnje čase zamudilo, to se hoče
z mrzlično naglico popraviti. Vsako leto
nam izkazujejo letna poročila za-
družnih zvez večje število denarnih in
gospodarskih zadrug. Da se mora tudi
zadružno pravo temu dejstvu primerno
razvijati, ako hoče združništvo pospe-
ševati, je naravno. Zadnje krize na de-
narnem trgu so razkrile marsikako
bolezen, na kateri boleha naše združni-
štvo in odgnile marsikako pomanj-
kljivost, ki tiči v ustroju našega za-
družništva.

To upoštevač je predložila naša
vlada dunajskemu parlamentu nov za-
kon o obrtnih in gospodarskih zadru-
gah. Predno bo dobil ta zakon potrje-
nje, bo seveda od strani poslanske
zbornice dobil precejšnje spremembe
in določbe, na katere se vlada ni ozi-
rjala, katere so pa za procvit zadružni-
štva neobhodno potrebne. Med drugi-
mi spremembami in določbami vladne-
ga načrta o novem združnem zakonu
bi bile omeniti sledeče.

Po sedanjem združnem zakonu
morajo člani zadrug z neomejeno za-
vezo solidarno, z vsem svojim premo-
ženjem ves morebitni primanjkljaj po-
kriti. Propad take zadruge povzroči po
navadi gospodarski propad vseh onih
članov, ki imajo kako premoženje, ker
imajo upniki pravico neposredno od
takih članov pokritje zahtevati. Po no-
vem zakonu upniki nimajo več te pra-
vice, pač pa mora zadruge vsem svojim
članom toliko časa doplačila nalagati,
da so vsi upniki pokriti.

2. Novi zakon daje revizijskim or-
ganom veliko več moči pri izvrševanju
revizije in jim daje v roko veliko več
sredstev, s katerimi lahko na zadruge
pritisnejo, da se zahteve revizorjev
upoštevajo.

3. Pri sodiščih mora imeti registra-
tura seznam vseh združnih članov; in
dokler ni član iz te registrature izbris-
an, se ne more jamstva odvezati.

4. Denarnim zavodom se posli, ki
ne služijo njihovim namenom, prepo-
vedo. Naložen denar v kreditnem zavodu
mora biti v gotovem sorazmerju z
lastnim premoženjem in jamstvom čla-
nov. Kakor hitro se to sorazmerje pre-
korači in ni za naložen denar primer-
nega jamstva, se ne smejo nadaljne de-
narne vloge več sprejemati. Izvzete so
vsled svojega posebnega ustroja rajf-
ajznovke. Vse zadruge pa morajo eno
četrtno svojega denarja imeti tako na-
loženega, da ga kadarkoli lahko brez
težave dvignejo.

5. Konsumna društva smejo pro-
dajati samo članom; prestopke zoper
to določilo kaznuje obrtna oblast. Po-
družniške konsumnih društev so pre-
povedane. Ustanovitev konsumnega
društva se dovoli v krajih z 20.000 pre-
bivalci samo takrat, če pristopi v dru-

štvo najmanj 200 članov, v krajih pod
20.000 pa tedaj, če pristopi najmanj 50
članov.

Idrijske novice.

i Enketa proti draginji. C. kr. loga-
ško okr. glavarstvo je za idrijski okraj
sklicalo 9. t. m. sejo, v kateri naj bi se
govorilo o sredstvih, s katerimi bi se
olajšali sedanji draginjski odnošaji.
Povabljeni so bili župan, predsedniki
obeh gospodarskih društev, okrajne in
ljudske hranilnice ter stavbena zadru-
ge. Odzvali so se vsi, razen predse-
dnika okrajne hranilnice. Seja je trajala
nad 3 ure. Ob kratkem naj slede tu
glavne točke. Splošno je v našem okra-
ju vzrok draginje ta, da se ne pridela
toliko, kolikor okraj potrebuje. Naj-
boljši pridelki se pa izvažajo. Teleta,
kurecina, maslo, jajca, speh in druge
gre na tuje. Draginjo povzročuje tudi
oddaljenost od ugodne prometne že-
lezniške zveze, tako je na primer v
Idriji opeka, katere se mora iz Vrhnike
dovajati, za 100 odstotkov dražja.
Tudi življenske potrebe so dandanes
večje in z rastočo draginjo še bolj na-
raščajajo, nadalje slaba letina, lansko
poletje preveč mokrote, letos velika
suša. Idrijsko županstvo si je pomaga-
lo s tem, da je naročilo štirikrat ar-
gentinsko meso, skup 8000 kilogramov;
bilo je cenejše za 24 do 32 vinarjev od
domačega mesa. Naročilo je tudi vagon
krompirja, ki se bode oddajal za kup-
no ceno in že sedaj se je oglasilo več
odjemalcev, kakor bode živilo došlo.
Tudi fižol se je nameraval naročiti, in
sicer en vagon, a ni ugajala ne kako-
vost ne cena. Ako bodo razmere ugod-
nejše, se bo takoj naročil. Priporoča
se, da se klavna živina iz Srbije dobi,
ako ne bode od drugod cenejega mesa.
Za cenejša živila skrbita v Idriji občno
konsumno društvo, ki ima 676 članov
in krščansko gospodarsko društvo s
560 člani. Ker so večinoma vpisane
družine in se povprečno na družino
šteje 5 oseb, je s tem preskrbljeno za
6180 oseb. Pripomni se, naj bi ti plo-
donosno delujoči zadruzi podpirale tu-
di finančne oblasti; sedaj se čuti, da
delovanje ovirajo. Stavbena zadruge
hoče svojim članom preskrbeti zračna
in ugodna stanovanja, naj se ista v
smislu zakona z dne 2. decembra 1910
podpira. — Tudi za zboljšanje promet-
ne zveze je Idrija že dosti potrošila.
Konzorcij za železnico iz Vrhnike do
našega mesta je plačal že nekaj tiso-
čakov za načrte; ko se je odgovorilo,
da po močvirnem svetu ne gre gra-
diti proge za vojaške potrebe, so se
plačali vsi načrti za drugo progo. A
vlada obljubuje, a ne stori koraka. Vla-
da pa naj ne sklicuje samo enquete,
ampak naj tudi sama pomaga, ako ji
je res kaj na tem, da se razmere ubla-
žijo. Lahko zboljša zaslužek delavcem,
saj Idrija je v teku 400 let vedno dona-
šala državi velike vsote. Ni bila še ni-
koli pasivna, kakor drugi državni rud-
niki, naj stori kaj za vdove in sirote
svojih rudarjev delavcev. Pred par leti
se je zatrdilo, da se nad pivovarno pri
»Črnem orlu« napravi velika obrtnij-
ska delavnica. Ravno obrtnikov manj-
ka pri rudniku, kakor pri zasebnikih.
Tu bi se lahko izvežbali sinovi rudar-
jev, ki zdaj brez dela pohajkujejo.

Enmal špetera iz leberalnem guflačem.

Mejlaudan sma se dajal! Kar iskre
sa švigale ke pa sm, tku sma se sekal
in mrcvaril. Kua je vojska u Tripulis
preke naš? Ena figa! Mi scer nisma
strelal iz šorf patronem, ampak strelal
sma iz šorf jezikan, in šorf jezok al pa
šorf patron! Tu je ket nuč pa dan.

Seveda, gspud dohtar Suštaršič
je use uržah! Če enga leberalca pu tre-
buh šiple, dohtar Suštaršičuva douž-
nust b bla, de b ga pucajtu. Če je kašn
uradnk konc mesca saht, dohtar Šu-
štaršič ma za gledat, de se tu u vorna
sprau in de se nekol več kej tagca na
zgudi. Klarekalcí maja u nebesh in na
zemi usa ubalci u rokah in nubennu
leberalce se na more las na glav zakr-

Iz Koroške Bele.

P fprave za občinske volitve na Koroški Beli, ki se vrše v ponedeljek, 13. t. m., so v polnem tiru. S. L. S. stopa z velikim navdušenjem v boj za svoja načela in za pravo korist občine. Zelo žalostno vlogo pa igra liberalna stranka, ki se je morala vsled svoje slabosti zateči pod socialnodemokratsko okrilje in z potuhnjeno boleščjo privoliti, da njena volilna lista izkazuje nad polovico pristnih socijev. Pri vsakem demokratskem shodu je gromelo nad liberalci in pitali so se z lenuhi in pijavkami, a danes sta obe stranki v lepem bratskem objemu, ker prihaja S. L. S. na volišče. Kdo pa naj se še pri nas navdušuje za to peščico liberalcev, katerih je sama sebičnost, ošabnost in pa preziranje! Socialni demokratje pa volilcem tudi drugega ne morejo pokazati, kakor svoja velika in lažnjiva usta. Zato so pa volilci že do grla siti liberalnega napuha in demokratske farbarije in po občini vlada en glas: Proč z ljudskimi škodljivci in hinavskimi delavskimi prijatelji!

Kandidatna lista S. L. S. za občinske volitve na Kor. Beli izkazuje najboljše in najuglednejše može v občini, nasprotna lista združenih socijev in liberalcev pa povzroča povsod le pomilovalen smeh. Vse koče po občini so morali prebrskati in so še z veliko težavo skrpicali svoje kandidate, od katerih se jih več sramuje take družbe, ker so bili brez vednosti med demokrate prištet. Po vsej pravici vlada nad takimi kandidati po občini veliko ogorčenje, ker taka kandidatska lista ne le priča, da hočejo liberalci in sociji iz občine norce briti. Volilci S. L. S. v ponedeljek vsi na volišče do zadnjega moža! Ne ostajajte doma ali v tovarni! V edinstvi je moč!

Razne stvari.

Južnoafriška zračna pošta. Južna Afrika bo v kratkem času imela prvo redno zračno pošto, ki bo služila praktičnim namenom. Zveza med obema največjima trgovskima krajema, med Kapstadtom in Johannesburgom, je izredno težavna. Osebnih vlaki, ki vozijo pošto, rabijo nič manj kot 48 ur, da prevozijo 1600 kilometrov oddaljenosti med obema mestoma. Impresarij Graham Whites in oba spretna aviatika Paterson in Dviver odpotujejo v prihodnjih dneh z novo konstruiranimi Bleriotovimi letalnimi stroji v Južno Afriko, da sklenejo s pošto upravo dogovor ter poizkusijo med Kapstadtom in Johannesburgom uvesti redno aviatično službo za pisemsko pošto. Ker so vetrovne razmere v Južni Afriki veliko bolj ugodne za aviatiko kot pri nas v Evropi in ker tudi zemlja ne nudi posebnih težkoč, upajo na ugoden uspeh.

Koliko je veljalo odkritje Amerike? Pred kratkim so se našle v Genovi listine, iz katerih je razvidno, koliko je veljalo odkritje Amerike. Krištof Kolumb je dobil kot načelnik ekspedicije 1280 kron letne plače, kapitana

ostalih dveh ladij sta dobila po 720 K letno in vsak mornar po 10 kron. Ker je pa veljala hrana za vsakega na mesec 4 K 80 vin., so znašali stroški cele ekspedicije 11.200 K. Ko se je Kolumb vrnil, je prejel še posebno nagrado 17.600 kron. Če isto prištejemo gorenji vsoti, potem se izkaže, da ni veljalo eno izmed največjih odkritij več kot 28.000 kron. Omenjene številke so se našle v knjigah bratov Pison, katerih naloga je bila Kolumbove ladje hitro in dobro z vsem potrebnim opremiti.

Stavka radi dijaka. Bolj kot vprašanje plače, razburja rudokope v Northumberlandu bojkotiranje dijaka Mc. Kay od strani podjetnikov. Ta je študiral v Oksfordu v Ruskinovem kolegiju in se je kot vsak tamošnji gojenec zavezal, da se po končanih študijah povrne na svoje delo. Ker ga pa podjetništvo ni hotelo sprejeti, je delavstvo sklicalo shod in proglasilo stavko, dokler se Mc Kay zopet ne nastavi. Mc Kay je namreč študiral na stroške delavskega društva v Ruskinovem kolegiju, kjer se podučuje o narodnem gospodarstvu in socialnem vprašanju. Ko se dijaki povrnejo, prevzamejo vodstvo strokovnih organizacij. Zavod je bil leta 1899. ustanovljen in od aristokracije podpiran. Ker se je pa v njem preveč gojil demokratičen duh, se mu je nadaljna podpora odpovedala. Absolvirani dijaki so pa zavod zopet na svojo roko ustanovili. Sedaj se prestavi iz Oksforda v London, ker vlada v Londonu svobodnejši duh kot v Oksfordu, ki se imenuje »zavetišče izgubljene stvari«.

V 24 urah iz Pariza preko Nemčije, Avstrije in Karpatov. List »Az Ujsag« poroča, da sta se dva pariška aviatika, Gean Francia in Georges Österreicher, dvignila v ponedeljek zjutraj v Parizu z zrakoplovom »La Mouche II.« v zrak ter plula nad severno Francosko dalje preko Strassburga, Norimberka, Linca in Karpatov na Ogrsko, kjer sta se pri vasi Kereszt v torek ob 4. uri popoldne spustila na tla. Bila sta 24 ur v zraku ter preplula 1872 kilometrov. Ko sta se izkrcala, sta se morala legitimirati orožnikom, ki pa so ju izpustili.

Uspehi svobodne šole. Medtem ko je v Nemčiji, kjer so konfesionalne šole, padlo število analfabetov od 0,096 na 0,015 odstotkov, se vrši na Francoskem, kjer ima svobodna šola ves pouk v rokah, ravno nasprotno. Na Francoskem se je v zadnjih treh letih število vojaških novincev, ki ne znajo ne brati ne pisati, pomnožilo za okroglo 3000. Med 247.028 vojaškimi novinci leta 1909. je bilo 14.225 popolnih analfabetov, poleg tega pa jih je znalo 4290 samo brati, pisati pa ne. No, v Avstriji se nam za enkrat takih uspehov ni bati.

Moderna vzgoja princev. Dne 26. oktobra je končal princ valeški, angleški prestolonaslednik, svojo izučbo na bojni ladji »Hindostan« ter nato bival par dni pri svojih stariših in drugih članih kraljeve rodbine, predno je kraljeva dvojica odpotovala v Indijo. Vsled zadnjega dejstva se je končala njegova služba na bojni ladji tudi 10 dni prej kot je bilo določeno. Vendar

pa je bil predpisani trimesečni program izveden popolnoma v vseh posameznostih. Tekom prihodnje zime bo valeški princ nadaljeval svoje študije v York Cottage, Sandringham. O princu čevi službi na »Hindostanu« je poročal kapitan Campbell, glavni učitelj princa na krovu ladje, sledeče: Princ je opravljal vsako delo, ki pride na vrsto na veliki bojni ladji in vedno veselo ter v popolno zadovoljstvo predstojnikov izvrševal svojo službo. Spoznal ni samo prijetnih strani, temveč tudi najneprijetnejše mornariške službe. Te dni na primer je pomagal pri nalaganju premoga. Vsakdo ve, kaj to pomeni. Pri vajah s topovi in izučbi moštva je živahno sodeloval, kakor tudi pri različnih izkrcavalnih vajah, ki so se vršile med križarjenjem. Njegovo hitro razumevanje in zanimanje za delo mu je napravljalo vsako še tako težko nalogo za lahko.

Moderni Robinzoni. Petnajst hamburških mornarjev je doživelo pravo Robinzonovo nesrečo. Bili so to mornarji jadrnice »Thekla«, ki se jim je v viharni noči poškodovala v južni Ameriki. Mornarji so morali prečuti noč na jadrni, ker je voda udrla v vse ladjine prostore. Ko je nastal dan, so dognali, da so se ponesrečili pol milje daleč od nekega otoka. Potom dveh splavov so se nameravali rešiti. Naložili so sod ruma, nekaj zabojev živil in najpotrebnejše obleke. En splav je zašel v prehud tok in se je potopil. Izmed sedmih mornarjev se je rešil le eden s plavanjem. Dospelvi na otok, so preiskali, če se ne nahaja morda kaka naselbina na njem. Toda otok je bil neobljuden. Preživljali so se s polži in školjkami. Nekega dne so ulovili mroža in se z njegovim mesom hranili več dni. Čez nekaj dni so z veseljem opazili, da donša morski tok hrano in druge stvari z razbite jadrnice proti otoku. Sedaj je bilo njih glavno opravilo loviti po morju stvari, ki so prišle v bližino. Konečno so nekega dne opazili, da pluje v bližini tuja ladja. S pomočjo raznih signalov so jo priklicali na pomoč. Bil je to hamburški parnik »Isebek«, ki je del moštva takoj rešil. Po drugi del pa je prišel nek argentinski parnik, ki je bil o nesreči obveščen v Autofogasti po »Isebeku«. Jadrnica »Thekla« je popolnoma uničena.

Bela barva v letošnji zimski modi. Letošnja zimska moda daje prednost zlasti beli barvi. Za lepo in vedro vreme se predpisujejo izključno beli kostumi s črnimi klobuki in črnim krznom. Tudi bele čevlje se bo to zimo nosilo, in sicer ob grdem vremenu s črnim robom in črno peto. Zadrge se ne nosijo več sredi čevlja marveč ob strani. Francoske pete so popolnoma izginile iz mode, pač pa se nosijo ameriškanske, ki so zelo visoke, gori široke, spodaj bolj ozke.

Električno šibanje. Utepavanje izobrazbe s palico je v šolah in vzgojevalnih zavodih še vedno v rabi. V Ameriki še obstoji ta lepa navada, toda tam so bolj moderni. Šibanje se vrši namreč električnim potom. Cela stvar se vrši na sledeči način: Grešnika, ki ima prestatu kazen, peljejo v kopalno sobo. Tam je železna kad z vodo. V bližini se nahaja električna baterija, ki je napeljana v vodo in na kad. Grešnik mora v vodo in od časa do časa se ga paznik dotika, kar povzroča sunke, ki niso za obsojenca baš prijetni. Najlepše pri tem sistemu je to, da ta kazen ne deluje ugodno samo v moralnem, ampak tudi v fizičnem oziru. Zlasti ako boleha kaznjene na revmatizmu, se čuti po kazni tako zdravega, da lahko takoj zapeše »kankan« ali kak drug divji ples. S stališča higijene je sicer ta kazen upravičena, toda s stališča dostojnosti je to »trganje udov« zelo dvomljivega značaja.

Novice iz Amerike.

V Ameriki umrli Slovenci. V Clevelandu je umrl Rudolf Prevec, po poklicu mizar. Umrli je prišel pred 11. leti v Zjedinjene države. Doma je bil iz Loža na Notranjskem. Umrli je v starosti 30 let. — V Gavetsville, 6., je umrl Slovenec Andrej Badignal, star 26 let. — V Clevelandu je umrla Marija Sega, v starosti 39 let. Pokojnica je bila doma iz vasi Lužarjev, iz Loske fare ali od Velikih Lašč. V Ameriko je prišla pred 7. leti. Zapušča soproga in eno hčer, v stari domovini pa očeta in eno sestro. — V Forest City, Pa., je umrla dne 22. t. m. Marija Černe, stara 46 let. Doma je bila iz St. Lovrenca na Dolenjskem. — V Calumetu je umrl rojak J. Perko v starosti 40 let. Zapušča vdovo in pet otrok, ter brata Jožefa, v starem kraju pa stariše in dve sestri. Bil je rodom iz Koroške Vasi, fara Podgrad na Dolenjskem ter je bival na Calumetu celih 20 let.

Boltatu Pope iz Kudeluga.

Rudnik tudi lahko zida več delavskih hiš. On ima na razpolago več delavcev, stavbenega prostora in gotovine, kakor posameznik ali kaka zadruga. In ako se je stavbinskim zadrugam nad 1 milijon kron podpore obljubilo, delavsko ministrstvo v zvezi s finančnim prav lahko nekaj letnih tisočakov v ta namen za Idrijo žrtvuje. — Draginjno napravljajo zelo občutno tudi dejstva, da se sprejemajo sedaj tuji v delo, namesto domačini. Iz kmetov dohajajo sem, a tam manjka delavcev, tu se pa domačim sinovom zaslužek odklanja. Tako mora oče s svojim zaslužkom živiti dva ali tri sinove, ki bi se lahko že davnaj preživeli s svojimi rokami. Leta 1850. se je sklenilo, da se bodo najboljše učenci ljudske šole sprejemali v delo, sedaj se gleda le na to, da je krepak in telesno dobro razvit. Kako pridno so se takrat učili šolarji, saj je imel z dobrim spričevalom že zagotovljeno službo. Sedaj pa misli, da čim bolj se bo pretepal, tem bolj si bo okrepil svoje ude in tim preje bo sprejet. Ko se je žito odvezlo rudarjem, so se tudi živila podražila, kajti veliko žita je moko v ceni znižalo in delavec je dobil vedno enako žita in po isti ceni; torej draginje ni občutil in za družino je bilo ravno žito velike vrednosti, posebno še, ako je bil oče zapravljivec.

i Staro gledališče prirejajo sedaj v shodno ali veselico dvorano, ki bo vsemu delavstvu na razpolago. Delo gre zelo počasi, ker so rudniški zidarji letos bolj zaposleni, kakor druga leta. Več uradnikov se je namreč iz eraričnih stanovanj preselilo in takrat, ko so stanovanja prazna, se popravijo ali vsaj prebelijo in poslikajo. Zato ne morejo tudi starega gledališča tako naglo prenoviti. Radovedni smo, ali bodo naši liberalci potem še vedno zahtevali, naj občina dvorano pri št. 509 zida. Najbrže še, naj tudi tožijo čez draginjno in pomanjkanje denarja.

i Naši rudniški provizionisti bodo dobivali z novim letom svojo pokojnino potom poštne hranilnice. V Ljubljani bodo imeli s tem več dela, a našim ljudem ne bode kaj ustrezno. Po čemu mi bodo domov nosili denar, ko imam sam dovolj prostega časa, da grem v grad? In vsaki mesec bom moral še za to plačati 6 vinarjev poštne. Tako modrujejo može v gručah. A država hoče enotno vse uravnati in poleg tega še na davku kaj pridobiti. 6 vinarjev pri vsaki pošiljavi ni veliko, a ker je takih pošiljatev na milijone, je tudi dohodka radi tega več milijonov.

i Proračun za leto 1910 je menda sedaj dokončno rešen. Upravno sodišče je z razsodbo z dne 4. aprila t. l., številka 3788, potrdilo vse ukrepe deželnega odbora glede proračuna za leto 1910, razveljavilo je le določbo, da se v proračunu postavka »za vzdrževanje občinskih poslopij« zniža od 12.000 K na 2000 K, in sicer jo je razveljavilo radi pomanjkljivega postopanja. Deželni odbor je uvedel radi tega glede te postavke nova poizvedovanja, da izpopolni postopanje. Zaključek je bil isti: za vzdrževanje poslopij se dovoli 2000 kron, ne 12.000 kron.

vit, če tega klerekalci, pusebn gespud dohtar Šuštaršič na drlauba.

Tku in enak sa m trubil leberaln trubentači ud ush plati u uhu, de se je blu nazadne res že za bat, de um uglušu. In vs ta trubentajne sam zavle tega, ke na gre use tku kokr b mogli jt. Sevede, kedr se nam Sluvcencem zgudi kašna reč pu naš vol; tekat sa klerekalci ena figa. Lde brez muči in brez dobre vole in gespud dohtar Šuštaršič je na Duni sam zavle tega, de je števil puslanec pouhn. Tekat je dusegu use nhn vrl, dičn, neumorn delaven in pr ulad čez use ugledn, neustrašen puslanec. Negava beseda grmi u držaun zbornic, de se menistri iz sojem stolem ured treseja pred nim in negava beseda. Če začne u suš dežvat, je negava zasluga. Če krumpir na niu dobr stri, nemu se mama za zahvalt. Iz ena beseda: za use dubrote, ke sma jh na tem svete deležn, ma zasluge leberalc; nemu gre hvala in slava. Klerekalci sam farbaja in meljone zapraulaja in če pade leberalce muha u močnk, uržah je klerekalc.

Ja, tu rečem: take sa m pa trubil, de sm se mogu za trebuh držat, de nism poču. Mej laudan! En čas sm jh pušlušu, putrpežliu pušlušu, ke pa le ni blu konca tega trubejna, sm pa ustou in zaupou: »Fanti zdej mam pa zadost! Zdej pa glejte, de hitr fejnate, ke zdej um guvuru jest!«

In leberaln trubentači sa utihnel, kokr de b udrezu.

»Vi zabaulate čez »Sluvska Ludska Stranka« in čez nenga načelnka gespud dohtar Šuštaršiča, de nč na streja za vas; slušte pa leberaln strank in ličete pudplate gespud dohtar Taučari, negaumo kumpanjone Ribnkar-

jumu Dolfet in u nebesa pouzigujete vašga držaunga puslanca gespuda dohtar Rauniharja. Prou je tku; jest se čez tu nč gor na držim, če use te tri kapacitete ubližete ud pet du vrh glave; al tu m na gre u glava, de čte mt plačil za vaš lizajne leberalnih kurifej pol ud — »Sluvske Ludske Stranke« in gespud dohtar Šuštaršiča! Jest mislem, de plačil se more pugervat le ud tistga, kermo se služ; kdur pa enmo gespudari služ, h drugmu gre pa pu plačil, ta je — norc, tu je jasn ket beu dan. Zdej pa, recima: če je že tak člouk norc, ke pugerva plačil ud družga gespudarja, namest ud tistga, kermo služ; kua pa je pol šele tist člouk, ke pugerva plačil ud tisteh, čez kere zabaula in jh ukul upraula? Tak člouk pa na more bt sam norc, ampak more bt pu vrh tega še en velek lump in dumišlauc, ke s dumešluje, de mu more edn še za tu dobrote delet, ke zabaula čeznga. Vidte, gespudi, tak lde ste leberalci! Če b mou rad kašn srumak kej ubugime, se lepu ud krije in pros; nism pa še šlišu, de b kašn srumak nastavu roka za ubugi me, zravn pa šimfu tistga, kerga pros. Če b srumak kej tacga naredu, b mu k večm edn dau namest ubugime, ena pu grb. In vi tud družga na zaslužte, kokr ene par pu grb, de b se iz tem navadl, kuku se pros. Vi, gespudi, pejte h gespud dohtar Taučari al pa Dolfet, če mate res kašne potrebe. Gespud dohtar Taučar že dost douh časa ribsa hlače pu stoleh deželnga udpora. Če b biu res tak vaš dubrotnk kakršnga se sam dela in za kakršnga ga mate vi, b vam že zdauni mogli letet pečen gulobi u nafe in sameh dubrot b vas mogli bt že konc. Ampak, gespudi, on ni tak in tak tud druh vaš feldbeblni nisa. Doh-

tar Taučar sam zabaula, de zdejšn deželnd udbornki meljone zapraulaja; sam pa tud ni ket tulkletn deželnd udbornk nč pršparu, ke b prouzaprou lohka kej pršparu, ke ni nekol nč sturu in ni mou nč strošku. Še pajčun ni pustu umest u soj deželnaudborn pisarn. Pa meljonu le ni neker in b jh mende nekol na blu, če b še stu let on gespudaru u hiš tam u Šternalet. Pajčune pa se nisa delale sam pu negau pisarn u deželnd dvorce, ampak pajčune sa se delale pu cel kranjsk dežel pud leberalnem gespudarstvam. Če pa čja zdejšn deželnd udbornki mal dežela ud teh pajčun umest, u na usaka viža neki kuštal. Če b leberalci ceu čas, kar sa mel kumanda u dežel u sojeh rukah, saj mejhn pumisiel kašne doužnost sa s ket kumandanti naložl, b zdej na blu treba dežel meljone zapraulat, ampak b jh že leberalci zapraul, zdejšn deželnd udbornki b pa lohka šparal in b tud tiste meljone hmal pršparal, ke b jh leberalci zapraul.

Jest mislem, gespudi, de me zastopte; sej naumn mende niste tku, kokr vn vidte; sam žleht ste čez putreba in jezike mate ojstre, ket bitu in pa te jezike premal u zvez iz vašem mežganem, tem bl pa jh mate u zvez iz trebuhem. Sopte enkat h gespud dohtar Zajce, de vas u preiskou in jezike spet spravju iz mežganem u dutika, pa ute začel use drgač guvort in pol se u dala marskašna reč u vornga spraut. Dokler ute pa mel za sojga hišnga dohtarja žvinskega dohtarja Ribnkarjuga Dolfeta tulk časa pa ni za mislt, de b pršli h prau pamet in tulk časa ni uredn, de b se tlela štrajtu in prerekvou iz vam

— **Tramvaj povozil v Ameriki Slo-**
venca. Dne 23. p. m. zvečer je v Forest
City, Pa., povozil tramvaj slovenskega
rojaka Johna Grdino iz St. Lovrenca
na Dolenskem. V Forest City je zapu-
stil sestro, v stari domovini pa stariše.

— **Slovenske poroke v Ameriki.** V
Indianopolisu, Ind., sta se poročila Iv.
Radež iz fare Stopiče pri Novem mestu
in Marija Ciraj s Štajerskega. — V Cal-
umetu sta se poročila John Suteja in
Antonija Schweiger. Zenin je rodom iz
Sodevec, župnija Stari trg pri Polja-
nah ob Kolpi, nevesta pa iz Crnomlja.
— Poročila sta se v Calumetu tudi Jo-
žef Štajer in Frančiška Butala.

— **V Ameriki zabodel Italijan Slo-**
venca. V bolnišnici v Davisu blizu
Thomasa, W. Va., je slovenski rojak Iv.
Burja, ki ga je bil neki Italijan sunil
z nožem tako nevarno, da se je več dni
boril s smrtjo. Zdaj se mu je zdravje
povrnilo na boljše.

Ameriški jekleni trust razpuščen.
Severoameriška zvezna vlada je pred-
lagala pri severoameriškem zveznem
sodišču, naj uvede sodno postopanje
za razpust jeklenega trusta ali United
States Steel Corporation. Tožbo je vlo-
žil bivši vojni tajnik Dickinson kot po-
seben pooblaščenec vlade. V razlogih
tožbe pravi vlada, da je U. S. Steel
Corporation od svojega obstanka sistema-
tično zatirala vsako konkurenco, ome-
jevala meddržavno trgovino in izrab-
ljala monopol tako, da so jej morali
državljeni plačevati na leto milijone
tributa. Toženih je 37 korporacij, pet
upravnih svetnikov in 17 uradnikov in
direktorjev trusta. Med obtoženci so J.
P. Morgan, Chas. M. Schwab, Elbert H.
Gary in J. D. Rockefeller sr. in jr. Vest
o tožbi je vzbudila v Washingtonu, v
New Yorku in v Pittsburgu veliko sen-
zacijo in je vladalo na ameriških bor-
zah vsled tega veliko razburjenje. Je-
kleni trust je bil ustanovljen leta 1901.
pod vodstvom J. P. Morgana in po na-
črtih Charles M. Schwaba, ki je bil nje-
gov prvi predsednik. Glavnica je bila
911.700.000 dolarjev. Čisti dobiček zad-
njega leta je znašal 141.000.000 dolar.

Gimnazija v spomin milijonarju.
Milijonarka E. H. Harriman je v spo-
min svojega umrlega moža dala zgra-
diti v Hempsteadu na Long Islandu, N.
Y., gimnazijo. Oče znanega, ameriškega
železniškega magnata Harrimana je bil
leta 1885 do 1894 rektor v Hempsteadu.
Novo gimnazijsko poslopje je veljalo
25.000 dol.

Dragulji v pogorišču. Pred dnevi je
v Westbury na Long Islandu, N. Y.,
zgorela vila ameriškega poslanika
v Parizu Bacona. Pod razvalinami se
nahaja železna blagajna, v kateri je
bil drag porcelan in za 25.000 dolarjev
dragulj. Zdaj so začeli razkopavati raz-
valine, da pridejo do blagajne. Domne-
va se, da so tatovi vlomili v blagajno
in nato vilo zažgali, da bi zbrisali sle-
dove.

Štiri milijone za tlak v New Yorku.
V proračunu za leto 1912 je dovoljenih
4.500.000 dolarjev za popraviljanja tlaka
v mestu New York.

Vrednost imetja pouličnih železnic
v New Yorku. Imetje »Metropolitan
Street Railway Co.« v New Yorku cenijo
na 50.812.136,61 dol. Poslopja te druž-
be so vredna 5.027.477,35 dol. Imetje
Third Ave. zistema cenijo na 24.544.350
dol., Second Ave. Railroad družbe na
5.719.525 in Central Park, North in
East River Railroad družbe na 9 milij-
onov 251.995 dol.

Nakupovalne zadruge živil. Dame
v Čikagi v Ameriki nameravajo usta-
noviti veliko nakupovalno zadrugo,
ki bode nakupovala živila v časih, ko
so poceni, jih dala v skladišča in potem
prodajala svojim članom za kupno ce-
no. Ustanoviteljice upajo, da bodo na ta
način znižale cene živilom za 50 od-
stotkov.

Nakupičeno zlato. Ameriška zvezna
vlada zbira v kovalnici denarja v Den-
verju, Colo., toliko nekovanega zlata,
da bodo kmalu tu največja skladišča
za zlato na svetu. V kovalnici je zlata
za 500.000.000 dol.

Trideset milijonov za šole v New
Yorku. V proračunu mest New York za
leto 1912. je določenih za šole 30 milij-
onov 379.000 dol. ali za 1 milijon 287.000
več kakor leta 1911.

Brezlične brzojavne zveze med vse-
učilišči. Michigansko vseučilišče je
predlagalo severoameriški zvezni vlad-
i, naj bi se napravila brezlična brzo-
javna zveza med vsemi vseučilišči v
Združenih državah, da bi se na ta na-
čin dobivala cena poročila za vseučili-
ške liste.

Ločitev zakonov v Ameriki. Stati-
stiki Newberry v New Yorku poroča, da
se v Ameriki od vsakih 100 zakonov
40 loči popolnoma. Pač lepe družabne
razmere.

Gostilničarji toženi radi prodaja-
nja preoble pijače. Vdova nekega za-
varovalnega agenta v Hollisboni, Ill., v

Ameriki, ki je pred kratkim umrl, toži
sto tamošnjih gostilničarjev za 55 tisoč
dolarjev odškodnine, ker so njenemu
možu dajali preveč pijače, radi česar
je umrl.

Operna pevka zašpekulirala dva
milijona. Madame Sembrich, glasovita
poljska operna pevka, je na Wall Streetu
v New Yorku zašpekulirala dva milij-
ona dolarjev, vsled česar je prišla v
denarne zadrege.

Konj — dedič. Mrs. Ellen Mulvell
v Čikagi je zapustila 2000 dol. svojemu
konju. Dediči morajo konja krmiti do
smrti.

Štirinajstkrat nevesta. Iz Portland,
Ore. v Ameriki poročajo: Pred zveznim
okrožnim sodnikom Evans se je prigla-
sila Nellie Lane, Indijanka Sioux rodu,
ter je sodniku predstavila svojega
okroglega in dobro rejenega ženina Mo-
zesa, ki spada k istemu rodu, kot svo-
jega štirinajstega moža. Zenin je pa
pri poizvedovanju priznal, da je že tudi
on bil štirikrat oženjen.

Rosevelt je strasten lovec. Lovil je
medvede v Texasu, slone, leve in tigre
v Afriki, a sedaj se pa namerava po-
dati v Severno morje na lov na kite ali
some.

Stavka izdelovalk kravat. Nad 3000
izdelovalk kravat v New Yorku štraj-
ka in splošno se sodi, da bode izbruh-
nil splošen štrajk v tej stroki, ker de-
lodajalci niso upoštevali zahtev de-
lavk. Zahteve se nanašajo na priznanje
unije, na zvišanje plače, na skrajšanje
delovnega časa in na uvedbo električ-
ne gonilne moči v tovarnah.

IZ RDEČEGA TABORA.

Rdeči brati med seboj. O sadovih
socialno demokratskega produkcijskega
gospodarstva poroča »Kölnische Zeit-
tung«: Socialno demokratski tobačni
delavci v Stuttgartu so si ustanovili
zadružno tovarno cigaret. Kmalu na to
so v kraju Langen ustanovili heški
socialni demokrati tovarno cigaret,
istotako na zadružni podlagi. Takoj se
je med »sodrug« vnel hud konkuren-
čni boj. V nekem dopisu trdijo zadnji,
da so »sodrug« v Stuttgartu njih od-
jemalce brezobzirno napadali in se v
to celo strankinih funkcionarjev po-
služevali. Na vsak način hočejo spravi-
ti več sto delavcev ob kruh in jih iz-
ročiti uboštvu in lakoti. In poleg tega
so vsi delavci v Langenu člani soc-
demokratske stranke, ki tudi boljše
plačujejo svoje delavce kot pa oni v
Stuttgartu. Konečno so pa morali od-
nehati oni v Langenu. Zaprlji so tovar-
no in vsi izstopili iz zadruge. Zapustili
so seveda tudi rdečo stranko. Prišli so
namreč do spoznanja, da je tudi v so-
cialni demokraciji »kšeft je kšeft«. Ubogo
bratstvo!

Socialni demokrat na potovanju.
V nekem bavarskem listu čitamo slede-
če: »V št. 21. socialno demokratske
»Arbeiterjugend« se svetuje mladim
ljudem, ki hočejo potovati v Palestino,
sledeče: Končno so v Orientu posamez-
ni samostani in drugi cerkveni azili,
ki nudijo za nekaj dni brezplačno bi-
vališče in katerih se je tem manj mo-
goče izogibati, ker drugih prenočišč,
kaj še delavskih domov, kot jih pozna-
mo v Evropi, ni.« Ni napačno. Doma
se bore socialni demokrati proti samo-
stanom in vsemu, kar je z njimi v zve-
zi, obenem pa svetujejo svojim ljudem,
naj obiskujejo drugod samostane ter
iščejo v njih zavetišča. Za to se seveda
samostani dobri, pa ne samo samosta-
ni, tudi župnišča radi socialni demok-
rati posejajo, kadar jim trda prede.
Saj vemo, kako je! Zato dolgi s klerikaliz-
mom, kaj ne rdečkarji?!

Izseljevanje.

Hrvaške izselniške povesti. Ti-
stim, ki so mnenja, da je izseljevanje
v Ameriko sreča za narod, češ, koliko
kmečkih domov se reši z ameriški-
mi dolarji, navaja hrvaški čikaški list
»Savjetnik« troje tipičnih izselniških
povesti. 1. Nek dober hrvaški mladenič
je prišel pred 7. leti v Čikago. Bil je de-
laven, zdrav in varčen; vse njegove mi-
sli so šle za tem, da bi svoj kmečki dom
v Jastrebarskem okraju utrdil in po-
sestvo z nakupom zemljišč povečal ter
si tako zagotovil bodočnost v domovini.
Privarčevani denar je verno pošiljal
domov svojemu očetu — vsega vkup
9000 K. Tedaj pa so prišli v Čikago ne-
ki sovaščani iz Hrvaške, ki so mu po-
vedali, da je njegov oče sproti zapravlil
ves njegov denar in ne le, da ni priku-
pil niti padi zemlje, marveč je še prejš-
nje posestvo tako zadolžil, da mu ga
lahko vsak dan prodado. Fant nenu-
doma odpotuje v domovino; tu se na
svoje oči prepriča, da mu je lastni oče
uničil vse upe ter pognal po grlu krva-
ve žulje dragocenih njegovih mladih
let. S sovraštvom in obupom je za ved-
no zapustil domovino in se vrnil v

Ameriko. — 2. Kmečki posestnik se je
hotel rešiti dolgov in povečati posest-
vo; zapustil je ženo in otroke in z izpo-
sojenim denarjem odpotoval v Ameri-
ko. Ker je bil še čvrst in se dela ni bal,
je lepo zaslužil in zvesto pošiljal ženi
nekaj za življenje, drugo za poplačanje
dolgov. V šestih letih ji je poslal 7000
kron in se že veselil na svidenje v po-
lepšanem in povečanem domu. Tedaj
je opazil, kako se mu nekako posme-
hujejo novodošli znanci iz domovine.
Sicer mu ni nihče nič gotovega rekel, a
v srcu se mu je oglasil čry dvomov. Ti-
ho se je odpravil domov, a še bolj tiho
se zopet povrnil. Pa to ni bil več prejš-
nji krepki mož — komaj njegova senca
— z obupom v očeh. Na vprašanje
znancev, kaj je z njim, je stisnil pesti
in zaškripal z zobmi ter prosil, naj ga
ne vprašujejo. Vendar se je zvedelo, da
je njegova žena z nekim orožnikom vse
njegove žulje zapravila in ko je mož
nenadoma prišel domu in hotel v hišo,
katero mu je žena pred nosom zakle-
nila, je priletel iz hiše orožnik in ga ne-
milo pretepel. Vrnil se je v Ameriko —
uničen duševno in telesno. — 3. Mlado
slavonsko dekle zapusti mater-vdovo
ter se poda v Ameriko z željo, da si to-
liko zasluži in prihrani, da bi mogli po-
tem z materjo na domu mirno živeti.
Tri leta je delala v tovarnah v Čikagi
in še o prostem času si poiskala dela,
da bi mogla več poslati materi. Tekom
treh let si je prihranila nad 4000 kron
in od tega poslala materi 3500 kron.
Potem ni mogla več strpeti, želja in
ljubezen do matere in doma jo je gnala
v domovino. Toda, komaj je stopila na
domača tla, jo zadene vest, da se ji je
mati v drugič poročila in vse premože-
nje prepisala na moža. Ko je prišla v
hišo, jo je očim zapodil in vrgel čez
prag. K sreči je imela v neki zagrebški
hranilnici spravljene še 800 kron, s
katerimi se je vrnila v Ameriko s trd-
nim sklepom, da nikdar več ne stopi
na nehvaležna domovinska tla. — Ti
trije slučajji niso — kakor rečeno — ni-
kaka izjema, marveč so tipični v zgo-
dovini izseljencev; koliko pa je drugih,
kjer govori sekira, nož ali strup, ali
kjer je koncem koncev od vseh ameri-
ških žuljev ostalo komaj za beraško
palico. In kje so žrtve delavskih ne-
sreč? Amerika, daj nam nazaj kri in
zdravje in poštenje naših ljudi, pa si
vzemi svoje dolarje z vsemi obrestmi
— in tisti, ki bi potem lahko govoril o
dobri kupčiji in sreči — bi bili mi.

Tedenski pregled.

Liberalcem, ki trosijo gorostasne
laži o deželnem odboru, je krepko od-
govoril dr. Lampe na shodu v Št. Ru-
pertz. Izjavil je, da je za liberalce vseh
deset milijonov zapravljenih. — Laška
vlada je anektirala Tripolitanijsko in Ci-
renajsko. Proti laško-turški vojski so
protestirali češki socialni demokrati. —
Pred deželnim sodiščem se je zopet za-
čela razprava o tožbi »Zveze slovenskih
zadrag« proti »Agro-Merkurju« zaradi
spornih 540.094 kron. — Pri občinskih
volitvah v Črnomlju je zmagala S. L. S.
s 13 odborniki od 18. — V Višnjigori
so večerj otvorili ljudski dom. — V
Polhovem gradu je umrl graščak go-
spod Janko Urbančič. — Maroko pride
pod francoski protektorat s 1. januar-
jem. — Državni yoz vodi sedaj nova
vlada, ki se je v ponedeljek predstavi-
la. Ministrski predsednik Stürgkh je
imel daljši govor, v katerem je ponovil
prejšnji prestolni govor po vsebini. —
Srbija bo letos dobila za slive 26 milij-
onov dinarjev. — V Dalmaciji dobi
prebivalstvo s pridelovanjem tobaka
krog 6 milijonov kron. — Bosenskim
kmetom prinaša tobak 10 milijonov K
na leto. — Lahom se v Tripolitanijski
godi dobro. Turki in Arabci so jim že
vzeli marsikatero postojanko nazaj.
Lahi delajo neusmiljeno z ujetniki. —
Na Dunaju so se pričele škofijske kon-
ference. Udeležuje se jih tudi 5 slovan-
skih škofov. — Občinske volitve v Iha-
nu so se končale z zmago S. L. S. —
Hrvaški sabor je razpuščen in bodo no-
ve volitve 24. in 25. novembra. — Na
Hrvaškem še ni ponehala kolera. — Na
Ogrskem se je sklenil mir med vladno
stranko in opozicijo. Tehnična obstruk-
cija poneha. — V rudniku Primrose pri
Johannesburgu v Transvalu je vsled
potresa zasulo 200 delavcev. — Posla-
nec Povše je stavil v zbornici nujni
predlog glede povzdige naše živinoreje.
Vlada naj osnuje državne tovarne za
izdelovanje umetnih gnojil, katere bo-
do kmetje dobivali po primernih cen-
nah. — Za posestnike iz občin Rado-
vica in Drašiči v metliškem okraju je
vlada dovolila vsled trikratne toče 25
tisoč kron podpore. — Občinske volit-
ve v Boh. Srednji vasi in na Brezovici
so se končale z zmago S. L. S. — V sre-
do je bilo 100 let, odkar je v Ljubljani
plinova razsvetljava. — V Tripolisu
uzanjajo Lahi grozovitosti, ki presega-

jo vse meje. Italijani so se morali
umakniti po bojih dne 23., 24., 25. in
26. oktobra, ko so jih Turki pošteno
naklestili. — V zbornici je imel dr. Su-
steršič velepomemben govor, v kate-
rem je vladni povedal, da brez Jugoslo-
vanov ne bo šlo. — Državni kancler
nemški Bethmann-Hollweg je podal ce-
sarju demisijo.

Godovi prihodnjega tedna:

12. novembra, nedelja, 23. pobink,
Martin, pap., muč.
13. novembra, ponedeljek, Stani-
slav Kostka, spozn., Didak, spozn.
14. novembra, torek, Jozafat Kunč.,
škof, muč., Serapion, muč.
15. novembra, sredo, Leopold, voj-
voda, Jedert, devica.
16. novembra, četrtek, Edmund,
škof, Otmar, op.
17. novembra, petek, Gregorij, škof,
Viktorija, muč.
18. novembra, sobota, Odon, opat,
Evgen, spozn., Hilda.

Rakovnik pred prihodom Salezijancev.

V knjižici »Desetletnica salezijan-
skega zavoda na Rakovniku«, čitamo
naslednje podatke, ki bodo marsikoga
zanimali:

Puščoben je bil Golavec, bolj mr-
tev kot danes, brez potov in složnih
stezic, le malo priljubljen ljubljanskim
šetavcem.

In vendar je bil prijazen oni gri-
ček. Zlasti je dopadel bogatemu odvet-
niku, ki je dobro poznal vsako zatišje,
skoro bi rekel: vsako drevo. Bil je lo-
vec in je hodil tjakaj na lov.

Doktor Putschar je bil bogat, ka-
kor le malokdo v Ljubljani. Imel je
bogastvo in ni imel sorodnikov, da bi
podedovali njegove zaklade. Naj jih za-
služi ubogi delavec!

Izbral si je prostor v podnožju Go-
lavca, prijetno zatišje, kjer se Golavec
zoji in takoj zopet razširi, kakor bi se
nalašč umaknil bogatcu in mu odprl
prijazno zavetje, in tam je sklenil po-
staviti grad.

Leta 1641 je bil grad dozidan. Zna-
menito letnico je zaznamoval v grbu,
naslikanem pod obokom glavnega vho-
da, ki še danes spominja na bogatega
odvetnika.

Kraj, dotlej zapuščen, je postal
priljubljen. Nikdar ni manjkalo lačnih
lovcev in vinskih bratcev. In Putschar
je bil vesel v njihovi družbi in ker je
primanjkovalo prostora v gradu, je l.
1646 na desni gradu sezidal novo, eno-
nadstropno poslopje za goste. Koliko
pojedini v onem poslopju, razkošnih, a
vendar ponižnejših od pojedini razkoš-
nega rimskega cesarja Heliogabala,
kakor beremo v napisu nad vrati:
»Triclinium sed humilium
quam Heliogabali.«

Plemeniti namen, ki ga je vzel Pu-
tschar v svojem delovanju, je bil tak,
da niti zdaj ni mogel skončati z zida-
njem. Zidal je in podiral in spet zidal
in prenarejal do konca življenja. »Svo-
jega denarja«, je odgovarjal radoved-
nežem, ki so se posmehovali temu de-
lovanju, »ne morem porabiti v boljši
namen, kakor da z delom in dobrim za-
služkom podpiram delavce.«

Bila je prava rakova pot: zidati in
podirati, iti naprej in zopet nazaj, ka-
kor raki, ki jih je bil poln oni bajer za
prijaznim gradičem. In ravno od teh
rakov ono ime, ki se je ohranilo do da-
našnjega dne, namreč — Rakovnik.

Leta 1654 je Putschar umrl. Njegov-
vo smrt so obkovovali prijatelji, toli-
krat gostje v njegovem gradu, še bolj
pa delavci, katere je ljubil in jim po-
magal.

Grad je kupil cesarski deželni vi-
cedom grof pl. Attems, poprej cesarski
poslanik pri vojvodu iz Mantove in
dvorni upravnik poljske kraljice Renate.
V miru je želel preživeti starost, da-
leč od svetnega hrušča, a blizu mesta.
Lepšega kraja in bolj ustreznega svoji
želji, kot je bil Rakovnik, ni mogel
najti.

Književnost.

* Ravnokar je izšel prvi zvezek
»Betrachtungen über das Evangelium«
von Dr. O. Prochazka, ki vsebuje Ad-
vent und Kindheit Jesu. Po tem zvezku
bo občinstvo istotako rado poseglo, ka-
kor po tretjem »Leid und Verherrlichung
unseres Herrn Jesu Christi« in
po pred letom izišlem zvezku »Die Lie-
be bis ans Ende«. Cena broštranemu iz-
vodu je 2 K 88 h, vezanemu 3 K 60 h.
Istočasno je izšla od istega pisatelja
tudi knjiga »Der König dem alle le-
ben«, — Allerseeelengedanken, ki stane
vezana 1 K 44 h. — Vsi ti omenjeni
zvezki so vedno v zalogi v »Katoliški
Bukvarni« v Ljubljani.

: **Naročaito „Slovenca“.** :

Državni zbor.

Dunaj, 10. nov. 1911.

Danes je bila proračunska razprava v prvem branju končana, nadaljevala se bode v odseku. V torek pridejo na vrsto predlogi draginjskega odseka. Za te predloge se zanimajo vse stranke in so že danes določile svoje govornike. Gotovo bode zopet mnogo krika v zbornici, ker merili se bodo z dokazi draginje producenti in konsumenti.

Pretep v zbornici.

Proti koncu seje 10. t. m. se je oglašil vsenemški poslanec Hummer in vpraša predsednika, kaj hoče storiti, da se preprečijo laži, kakršne je zoper njega razširjal po zborničnih hodnikih nemški poslanec Malik. Med drugim je rekel: »Ako bi Malik ne imel pečata brezčastnega človeka, bi si zadoščena drugače poiskal, sedaj pa ne more drugače storiti, kakor da ga imenuje lažnjivca.«

Malik na to vstane, zadevo pojasni, in odgovori na napade Hummerja; ko mu ta med govorom nekaj vmes sega, potegne iz žepa pasji bič in udari dvakrat proti Hummru, ki se v njega zapodi. Nastane pretep, svaňanje, slišijo se pfuj-klici. Hummru visi ovratnik postrani. Velika večina nemško-narodnih poslancev Malika zmerja, ki pa samozavestno kliče: »Sedaj ima, kar je iskal.« Med splošnim nemirrom predsednik sejo zaključi. Nemško-narodna zveza ne bode dolgo skupaj držala. Preveč nasprotujočih si elementov je v nji.

Pretepačiji se poslanci dokazujejo, kako visoko razvita je nemška kultura.

Italijansko-turška vojska.

Laško brodovje v Egejskem morju.

Iz Aten se poroča, da se koncentrirala laško vojno brodovje v Egejskem morju. Admiral Aubry poveljuje brodovju, ki je sestavljeno iz devetih linijskih ladij prvega in drugega razreda, abruški vojvoda pa brodovju, ki mu pripadajo dve linijski ladiji in štiri torpedni rušilci. Tretje brodovje, ki sestoji iz šestih podmorskih čolnov, plove proti Egejskemu morju. Trdi se, da ima admiral Aubry povelje, zasesti otok Lemnos, ki se definitivno prikloni Italiji, če Turčija v štirinajstih dneh ne odneha. Neka nemška transportna ladja je pripeljala v Smirno torpede, ki so jih izpustili v morje, da zavarujejo pristanišče. Turško vojno brodovje je odplulo v Marmarsko morje, kjer ima strelne vaje. Iz Aten se še nadalje poroča, da ni izključeno, da zasedejo Lahi Mytilene, Chios in Rhodos, najbrže pa tudi Smirno. Grško časopisje se boji, da bi Turkov laška akcija ne razburila, da bi pričeli klati kristjane. — Tudi iz Rima se potrjuje, da prične laško bojno brodovje novo akcijo in razširi vojno pozorišče. Dunajski diplomatični krogi sodijo, da se bodo omejile laške operacije na Egejsko morje. Izključeno ni, da povzroči laška akcija posredovanje velevlasti, če bi Lahi blokirali ali celo bombardirali Solun, Smyrno, Beyrut ali kako drugo pristanišče, kjer obstajajo velike ptuje naselbine. Dunajsko turško poslanstvo pa izjavlja, da bi laška akcija v Egejskem morju povzročila, da bi izgnali Turki vse Lahe iz Turčije. Turki se seveda pripravljajo, da Lahe primerno sprejmejo. — Iz Rima se poroča, da se Turki pripravljajo na otoku Mytilene in da so se podali v notranji otok vsi prebivalci, ki niso sposobni za boj. — Iz Cetinje se poroča, da je napoved o laški akciji v Egejskem morju povzročila v Albaniji veliko razburjenje. Albanci ne bodo dopustili, da izkrcajo Lahi svoje vojake, a priznati tudi nočejo turške vlade in zahtevajo, naj se imenuje za albanskega namestnika kak albanski plemenitaš.

V Tripolitani.

Z Malte se poroča, da pripravljajo Turki in Arabci v soboto (danes) glaven napad na Lahe. O položaju v Tripolisu poroča 9. t. m. »Agenzia Stefani«: Sovražnikova artiljerija je tudi včeraj obstreljevala našo južnozahodno fronto, a brez uspeha. (?) Male arabske skupine so napadale našo vzhodno fronto. Naš 18. pešpolk je drzno napadel sovražnikove skupine, ki so bile utrjene. Ko so šli naši nazaj (torej so Arabci naše zapodili v beg) je bil naš bataljon zopet napaden, bataljon je izvedel protinapad, da zakrije svoje operacije, medtem so nesli ranjence za našo fronto. Akcija se je končala šele ponoči, ko se je umaknil sovražnik. Na naši strani je bilo ranjenih le nekaj mož. (Bo ili so se do noči, pa noben Lah ranjen!) Sovražnikove izgube so bile večje. Tudi naš 11. bersaglierski

polk je odbil danes napad na našo fronto, da je prepodil sovražnika. Imeli smo dva ranjenca. Bilo je še več manjših bojev manjše važnosti. (To poročilo je sestavljeno umevno ugodno za Lahe, a Lahi morajo sami priznati, da se je moral pred sovražnikom umakniti 18. pešpolk, ki se je moral hudo boriti, da mu je bilo omogočeno umikanje. Poročilo o napadu bersaglierov tudi ne pove, kako je izpadel boj za 11. bersaglierski polk. To laško poročilo dokazuje, da se Lahom zelo slabo godi in da jih Turki neprestano napadajo.) — »Agenzia Stefani« poroča nadalje, da so laške vojne ladje, ki stražijo obrežje proti tuniški meji, streljale na karavane in jih razkropile in da so razrušile neko vojašnico. (Streljati iz vojnih ladij na karavane je zopet velikansko laško junaštvo, ker strelja se v vojski na sovražnika, ne pa na mirne ljudi, ki potujejo po puščavi.)

Laški neuspehi v Bengaziju.

Poslanec Šetvan bej, ki je došel iz Bengazija v Carigrad, pripoveduje: Ko sem odpotoval pred 12 dnevi iz Bengazija, so imeli Lahi zasedeno mesto Bengazi s pristaniščem. Lahi so poizkušali udreti v notranjo deželo, a so bili krvavo odbiti. Omejili so se zato na to, da so mesto moderno utrdili. Turki in Arabci so obkolili Lahe, ne da bi jih pregnali iz njih utrdb. Italijanom so odvzeli Arabci in Turki pet mitraljez, a Italijani dobivajo čez morje ojačenja, strelivo in živež. Šetvan bej sodi, da Italijani v notranjo deželo nikdar ne bodo mogli udreti.

Laška rezerva v Neapolju.

Laška pešpolka št. 37 in 50 tvorita posebno brigado, ki čaka v Neapolju kot rezerva nadaljnjih povelj.

Revolucija na Kitajskem.

V Pekingu.

Revolucija na Kitajskem se je v nekaterih tednih tako razširila, da se nahaja glavno mesto Kitajske, Pekin, v veliki nevarnosti, da ga osvoje vstahi. Cesarsko palačo stražijo tisti Mandžujci, ki so ostali še zvesti. Iz mesta je pobegnilo že četrt milijona ljudi. Vsi trgovci so zaprli svoje trgovine. Revolucionarji so že požgali v Pekinu nekaj hiš. S padcem Pekina je tudi odločena usoda Mandžu-dinastije. Ker se bo Pekin brezdvomno še večkrat imenoval, objavljamo slike najzanimivejših del kitajskega glavnega mesta. Vstahke čete so oddaljene od Pekina le še 80 kilometrov.

V Mandžuriji

je pozvalo v Mukdenu dijaštvo podkralja, da naj proglasi Mandžurijo za avtonomno. Podkralj je odklonil zahtevo in ukazal policiji zasedeti šole. Prebivalstvo je zelo razburjeno. Pričakujejo se resni nemiri. V mesto je došlo inkognito več cesarskih princev.

V Honkonu

je proglašena republika. Podkralj, veliko uradnikov in 2000 Mandžuanecv je pobegnilo. General Juačan je pobegnil v tingcinsko nemško naselbino.

Slovanski vestnik.

sl Slovanska trgovinska zbornica v Peterburgu je že vse potrebno pri ruskem trgovinskem ministrstvu ukrenila, da more prihodnje leto meseca aprila sklicati v Peterburg trgovsko obrtniški shod.

sl Ogrorna električna železnica. Znani moskovski kapitalist G. K. Uškov je ustanovil društvo pod naslovom »Obščestvo krimskoj električeskoj južno-berežnoj železnoj dorogi«, ki je že tudi uradno dovoljeno. Električna železnica se bo napravila med Sevastopolom in Alušto ter se bode dotikala slikovitih, najbolj obljudenih točk Krima: Fors, Semis, Alupka, Livadija, Jalta, Gurjuf itd. Društvo bodo financirali ruski in angleški kapitalisti. Ustanovna glavna družstva znaša 28 in pol milijona rubljev.

sl Ruski mestni zastop in bič. Ufinski mestni svet je v zadnji seji sklenil, da ne smejo vozniki in izvoščki rabiti biča: »Konj se mora z ovsmom prisiliti k hitrejšemu teku, pa ne z bičem«, tako se je med drugim glasil odlok, s katerim se je rabljenje biča prepovedalo. A ruski mestni svet obrača, guverner pa obrne. Vsled priziva mestnih voznikov in izvoščkov je guverner leta odlok razveljavil iz sledečih vzrokov: Bič je v rokah voznika orodje, s katerim izvršuje svojo obrt in radi prepovedi biča se je voznikom otežkočilo izvrševanje njihove obrti. Po obstoječih ruskih postavah pa mestni svet nima nobene pravice kakšnemu obrtniku pri izvrševanju obrtnije delati zaprek.

sl Posebna oporoka. V Harkavu nedavno umrši zdravnik Sočava je vse svoje premoženje — 300.000 rubljev — volil mestnemu svetu s tem naročilom, da naj se ustanovi in vzdržuje zavetišče za tiste posle, ki so več nego 25 let služili pri enem in tistem gospodarju.

sl 20 ženskih odvetnikov. Pravniška izpraševalna komisija pri peterburškem vsučilišču je sprejela 20 pršenj od žen, ki so dovršile pravne študije in sedaj hočejo napraviti izpit, da se morejo posvetiti odvetništvu.

sl Proti pijanstvu. Dr. St. Skalski, neumorni delavec na socialnem polju v Lodzi, se z velikim navdušenjem bojuje zoper pijanstvo v poljskem kraljestvu. V eni izmed zadnjih številčk dobro urejevanega »Nowega dziennika Lodzkiego« nahajamo zanimiv načrt borbe zoper pijanstvo; ta načrt je nov ter se more lahko izpeljati v praktičnem življenju, kar se ne more reči o drugih načrtih, ki zadevajo zdravljenje socialnih ran. Dr. Skalski predlaga, da naj se ravnateljstva tovarnen in sploh vsi zavodi trgovski, obrtniški itd. borijo zoper pijanstvo s tem, da določijo vsako leto nekoliko nagrad za abstinente, na primer nekoliko desetakov (rubljev), ki bi bile odvisne od razmer in zmožnosti. Nalogo nadzornikov bi mogla prevzeti društva abstinentov, v kateri bi se morali vpisati kot udje tisti, ki bi hoteli nagrado dobiti. Spričevalo abstinence, ki bi ga društvo dalo delavcu, bi zadostovalo, da se nagrada dobi. Dalje dr. Skalski v svojem zanimivem članku izjavja, da delodajalci, ki bi dajali delavcem nagrade za

treznost, bi s tem pravzaprav le veliko pridobili. Znano je namreč, da abstinentje veliko bolj intenzivno delajo nego alkoholiiki. Razun tega — piše dr. Skalski — bi se število nesreč v tovarnah zmanjšalo, ker navadno te nesreče, katerih vzrok je neprevidnost, so nasledek alkoholizma. Le-to je gotovo zelo dober načrt in ni dvomiti, da se bodo našli delodajalci, ki bodo tako dober načrt borbe zoper pijanstvo tudi v resnici oživovali.

OPOZICIONELNI VOLIVNI BLOK NA HRVAŠKEM.

Opozicionelnemu volivnemu bloku — Hrv.-srb. koalicija, neodvisni središnji klub, kmečka stranka in social. demokrati — so pristopili tudi radikalni Srbi. Te stranke bodo že pri glavnih volitvah solidarno nastopile proti vladnim kandidatom. Načelstvo Stranke prava pa je sklenilo, da pojde pri glavnih volitvah samostojno v boj ter bo povsodi postavila svoje kandidate. Pri ožjih volitvah pa bo tudi ona povsodi podpirala narodne kandidate proti vladnim, pa naj pripadajo tej ali oni narodni stranki. Obenem je načelstvo Stranke prava pozvalo vse ostale hrvaške stranke, da se postavijo v volivnem boju na pravaški program, saj se je doslej že dovolj jasno pokazala nezdržnost in neznosnost nagodbene razmerja za Hrvaško.

BEG MORILCA SICZYNSKIJA IZ STANISLAVSKE JEČE.

Vest o begu dij. Siczynskija, morilca cesarskega namestnika grofa Potockega, iz ječe v Stanislavu, je zbudila kot poročajo iz Lvova, velikansko senzacijo ter se splošno sodi, da je Siczynski mogel le vsled komplota, v katerega so bili zapleteni tudi številni jetniški pazniki pobegniti. Jetniški pazniki so v Stanislavu večinoma Rusini in ti so tudi Siczynskiju pomagali k begu. Dokazano je tudi, da so Siczynskega zadnje dni pogosto posečali njegovi sorodniki. Dalje so dognali, da je Siczynski mogel pobegniti le s pomočjo paznikov in brčkone sta tudi oba paznika, ki sta izinila s Siczynskim, temu preskrbela pazniško uniformo, da je lažje pobegnil. Domnevajo, da so v bližini jetnišnice pričakovali Siczynskega politični prijatelji ter ga prepeljali z avtomobilom na kolodvor. Brčkone je nameraval Siczynski pobegniti na Ogrsko, od tam pa v Švico ali v Ameriko. Dognano pa ni, ali se je odpeljal po železnici ali pa je nadaljeval beg v avtomobilu. Razširjene so tudi vesti, da so pazniki prikrivali beg Siczynskija 24 ur in ga šele potem naznanili jetniškemu predstojništvu. Policija in državno pravdnništvo sta o begu Siczynskija obvestila vse obmejne orožniške postaje in policijska ravnateljstva. Doslej se pa še ni posrečilo najti za beguncem zanesljive sledi. Poročajo, da rusinsko prebivalstvo neprikrito kaže svoje veselje, da se je posrečilo Siczynskemu pobegniti.

Štajerske novice.

š Maribor. V seji okrajnega zastopa dne 7. novembra se je izvolil nov okrajni šolski svet, ki sestoji seveda iz samih patentiranih »Nemcev«, kakor: dr. Jos. Possek, advokat; lajtersberski nadučitelj in »šulferajnov« ljubljenec Tomaž Wernitznigg (nekadaj Verničnik), Pavel Kammerer, Schäffer in hoški nemškutarski general Pfeifer.

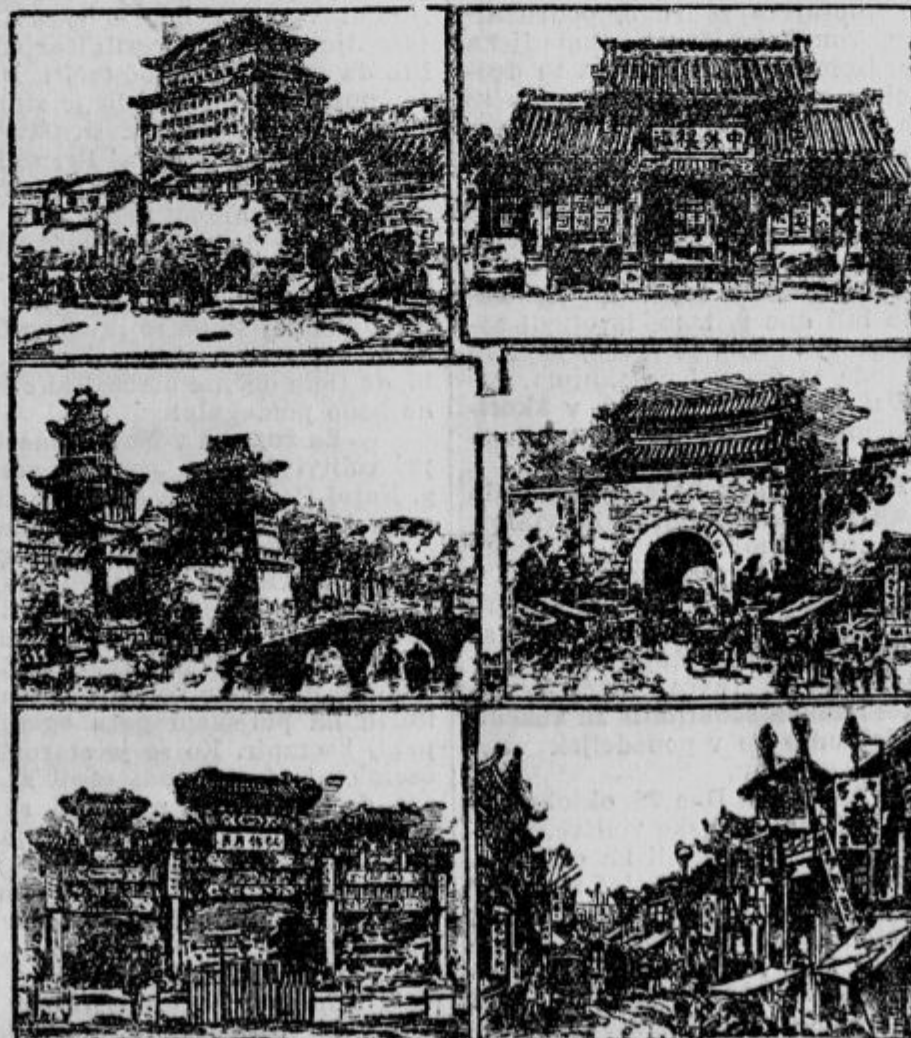
š Škrlatica se je razširila v več krajih na Spodnjem Štajerskem. Na Murskem polju so zaprli radi škrlatice Šole v Ljutomeru in okolici, Sv. Križu in Veržeju.

š Sv. Lovrenc nad Mariborom. Tu bi se bile morale vršiti občinske volitve za trg St. Lovrenc. Radi reklamacij, ki so se zgodile, je bilo razmerje tako, da bi v dveh razredih odklenkalo dose-danji nemškutarski kliki. A pametno okrajno glavarstvo v Mariboru je ustreglo želji Nemcev in je vse volilno postopanje brez vzroka sistiralo. Ali res Volksrat vlada pri nas?

š Požar. Pri Sv. Lenartu v Sl. Goricah je dne 8. t. m. ponoči pogorelo gospodarsko poslopje posestnika Senekoviča. Pogorelo je mnogo sena in gospodarskih potrebščin. Bil je zavarovan.

š Z revolverjem nad sosedo. Posesnik Koziker v Starem trgu pri Slovenjgradcu je te dni prišel v gozd, kjer je sosed Ramšek podiral drevesa. Prišlo je do prepira med njima radi meje. Koziker je šel domov po revolver in je z njim streljal na sosedo, ki pa se mu je skrila in odbežala.

š Zaročil se je dne 9. t. m. gospod Andrej Oset iz Tolstega vrha, posestnik tolstovrške slatine, z gđcno. Miciko Urbanc, velepos. hčerka iz Lehne pri Ribnici na Pohorju.

Prizori iz Pekina.

1. Mestna vrata. — 2. Tsungli Jamen. (Zunanje ministrstvo.) — 3. in 4. Pred vrata Pekina. — 5. Vhod v cesarsko mesto. — 6. Cesta v Pekinu.

š Najdeno staro slovensko grobišče. Iz Slovenjega Gradca se nam piše: V Starem trgu so našli staroslovensko grobišče. Dosedaj so odkopali že nad 100 grobišč. Zal, da izvršujejo to delo Nemci za Nemce. Naša zgodovinska last prehaja v roke tujcu.

š Slovenska tovarna. Bivši veleposesnik v Št. Ilju pri Velenju, g. Ivan Kranjc, je kupil v Zabukovcu pri Zalcu tovarno za izdelovanje glinastih, cementnih in porcelanastih izdelkov. Priporočamo to novo podjetje.

š Elektrarna v bližini Maribora. Mariborska občina bo na Dravi nad Mariborom postavila veliko elektrarno, da z električno silo preskrbi mesto Maribor in sosednje kraje. Načrti so že vsi izgotovljeni. Dne 12. decembra se bo vršil že komisionelni ogled za to podjetje. Mestna občina ima namen s tem podjetjem preskrbeti Maribor z električno lučjo, uvesti tramvaj in odstopni električno silo tudi za privatna podjetja. Dvomimo, če bo mariborska občinska uprava vedela zadevo pravilno izpeljati, ki ima pri stavbi in uredbi novega dravskega mostu tako žalostne zglede.

Glasba.

* Pet božičnih pesmi za mešan zbor, samospelve in orgle, uglasbil Anton Grum; založila Katoliška bukvarna v Ljubljani. Cena izvodu 60 vin.

Omenjene, pravkar izišle pesmice, ki so zložene na znano besedilo kakor: Angeljsko petje se sliši v višavi (2 napeva), O Jezus vsem Odrdešenik, Zvonovi zvonijo in O svetli dan o polnoči, so namenjene v prvi vrsti pevskim zborom po delih, zlasti manjšim, ker se je skladatelj posebno oziral na razmere istih. Prirejene so zatorej v lahkem, melodioznem in vseskozi v prav dostojnem cerkvenem slogu. Priporočamo jih vsem našim cerkvenim ne samo manjšim ampak tudi večjim zborom prav toplo. Pevci se jih bodo radi učili in ljudstvo rado poslušalo. Ker je cena izvodu-partituri prav nizka, niso izšli posamezni glasovi. Obširnejšo, oziroma strokovnjaško oceno prinese »Cerkveni Glasbenik«.

Dnevne novice.

+ Dr. Šusteršičev govor objavljajo brez izjeme vsi avstrijski politični dnevnikarji zelo obširno ter mu v svojih komentarjih pripisujejo največjo važnost, vsak seveda s svojega stališča. Edini so pa v tem, da je bil dr. Šusteršičev govor višek cele budgetne debate in da ni še nihče pomena Jugoslovanov za avstrijsko državo tako lapidarno poudaril. Dr. Šusteršičev govor je najresnejši opomin, katerega je kdaj kaka avstrijska vlada slišala, je poziv, naj v zadnjem trenutku krene na pravo pot, da dá tudi Slovincem in Hrvatom, predstraži monarhije, kar jim gre, ako noče svoje lastne pogube. Cela politična javnost se zato bavi z govorom našega načelnika.

+ Jugoslovanska iredenta. Glasilo liberalnih mladincov, za katere so šli v boj c. k. r. liberalni slovenski uradniki, stoji ob priliki sedanje vojske na strani Italije. Zakaj, to danes samo pove popolnoma jasno v uvodnem članku, takole: »Tudi velja povedati g. dr. Otokarju Rybaču, da ni vse tako, kot si najkonservativnejši politiki predstavljajo. Jugoslovanski rodovi bodo prišli enkrat do vjedinenja edinole po vzgledu Italijanov. In če postane danes, s pridobitvijo Tripolisa Italija močnejša, je v naravi stvari same, da bo, tako kot so njej pomagale druge države, tudi ona, siljena po cordial ententi pomagala nam Jugoslovanom v našem boju za zjedinenje. Saj je vendar znano, da je na Klofačevo interpelacijo prišel odgovor, ki ni odgovor, to se pravi, da obstoja trozveza še samo na papirju. Imamo torej pred seboj novo konstelacijo velesil, ki stremijo nacionalizirati meje evropskih držav, v duhu Edvarda VII. In ker je očitno Italija napram tej politiki naravno prijazna, moramo želeči, da vojno kmalu konča, ter se ne izčrpa, pač pa ojači, napram barbarski Turčiji, ki ni poslednji bolni mož v Evropi. Strah da bomo Slovenci izgubili Trst tudi ne opravičuje gonje proti irredentim, ki je sama na sebi jasan dokaz za to, saj se v nji pesnik Gabrielle d'Anunzio, takorekoč odpoveduje med vrsticami maščevanju in kaže na novo polje — Tripolis. Sicer pa itak vemo zakaj boj proti laški iredenti. Samo zato da bi se ja za božjo voljo ne pojavila kaka nebodijetrebna jugoslovanska iredenta.« — Liberalci vedno vpijejo, da jih mi denunciramo. Tukaj pa sami čisto odkrito povedo, za kaj jim gre. Oni stremijo »po vzgledu Edvarda VII.« za tem, da se meje na jugu izpremenijo, to je,

da se slovenske in hrvaške dežele od Avstrije odcepijo, sicer si ni mogoče razlagati, zakaj govori glasilo mladincov o boju za zjedinenje po vzgledu Italijanov, ki so se zoper Avstrijo zorožjem uprli. Italiji privoščimo »Jutro« Tripolis, da potolče Turčijo, za njo pa — Avstrijo, zakaj drugega »bolnega moža« po »Jutrovem« naziranju ni, sicer pa tudi pozneje namiguje na Avstrijo. Kaj misli, pa končno pove z izrazom jugoslovanska iredenta po italijanskem vzoru. — Sedaj smo na jasnem. Sedaj pa naj liberalci še pridejo in se delajo ogorčene, če jim bomo molili pod nos politično izpoved glasila oficijelno v liberalno stranko sprejetih mladincov, glasila, ki se tiska v — »Učiteljski Tiskarni«.

+ V svojo laž so se vjeli. »Slovenski Narod« si je te dni o predlanskim liberalnih srbofilskih demonstracijah povodom cesarjevega rojstnega dne izmislil laž, »da je Štefe, še predno so se demonstracije vršile, potom korespondence Herzog poročal nemškemu listom.« »Narodov« lažnik ni vedel, da je bil takrat Štefe na potovanju in zato se je vjel v svojo laž, kajti Štefe ima za svojo odsotnost celo liberalne priče na razpolago. »Narod« seve ni tako pošten, da bi dal Štefetu zadoščenje, dasi je njegov odgovorni urednik Rasto Pustoslavšek član »Združenega narodnega odbora.« »Narod« se dalje laže, da se je telefoniralo iz »Slovenčevega« uredništva še predno so se demonstracije vršile, kar je naravnost izključeno. Želi, naj bi ga mi tožili pred porotniki, ki so že oprostili morilca svoje matere in druge take poštenjake, ko so pa Hudnika obsodili, se je pa po vseh ljubljanskih liberalnih gostilnah strašno zabavljalo čez porotnike. Ta zadeva se bo še na drug način uravnala! Kar klati »Narod« dalje o Kregarju in Štefetu radi trgovske in obrtne zbornice, je za glasilo »Agro-Merkurja« in »Glavne posojilnice« jako neokusna stvar, za liberalce pa zelo nevarna, ker se ve, kako so liberalci v resnici manipulirali pri volitvah v trgovsko in obrtno zbornico in ker je znano, da so laž o Kregarju in Štefetu radi občinskih volitev spravili v »Jutro« pod lastništvom Milana Pluta, ki se ima samo »klerikalnemu kavalirstvu«, kakor se je sam izrazil, zahvaliti, da ni bil radi svoje poštenosti nedavno izročen državnemu pravdništvu. Smešno je torej, če taka gospoda nas hoče poučevati o politični moralni, dostojnosti in — poštenosti.

+ Moderna prižnica. Slavni nemški pisatelj Rosegger je rekel, da je časopisje moderna prižnica. Lep izrek! Vprašaj se torej, koliko si storil dosedaj za »Slovenca« in sicer: 1. Ali si pridno dopisoval? 2. Ali si pridobil kakega naročnika? 3. Ali si »Slovenca« dajal drugim čitati in ga sam drugim čital? 4. Ali si pridobil listu kak oglaš? 5. Ali si naročnino v redu plačal? 6. Ali si opozoril druge, da je treba naročnino plačati? 7. Ali nisi morda samo kritikoval in jemal listu časti in ugleda, prispeval pa nič? Ako si v tem oziru kaj grešil, skušaj v bodočnosti popraviti!

+ Poljedelski tečaj. Dež. odbor kranjski priredi tudi v prihodnji zimski in pomladanski dob kmetijske tečaje. Živinorejske zadruge, podružnice c. k. kmetijske družbe, kmetijska društva, izobraževalna društva in druge podobne organizacije, ki želé, da se pri njih priredijo taki tečajji, naj to naznanijo do 1. decembra t. l. deželnemu odboru in Ljubljani. Navedejo naj dan, kraj in predmet predavanja in sicer po sporazumljenju z občinskimi uradi in krajnimi šolskimi sveti.

+ Pri občinskih volitvah v Zg. Tuhinju so bili dne 9. t. m. izvoljeni sami naši možje. Bilo je precej boja in zmede, toda to drugod ne zanima.

+ Pri občinskih volitvah v Škocijanu, občina Lipljene, je zmagala S. L. S.

+ Konzistorij, v katerem se bodo imenovali novi kardinali, se bo vršil v Rimu 27. in 30. novembra t. l.

+ Propad liberalne zadruge. Liberalna mlekarstva zadruga na Dobrave pri Zireh je v likvidaturi. Tako se sedaj nad liberalci izvršuje vse to, kar je prorokoval dr. Tavčar klerikalcem.

+ Konferenca sodalitatis za žužembersko dekanijo bo v ponedeljek dne 13. t. m. v Ambrusu.

+ Iz Ambrusa. Dne 26. oktobra so se vršile pri nas občinske volitve. Kandidati S. L. S. so zmagali na celi črti. Liberalna lista je ostala daleč zadaj. V tretjem razredu so dobili naši okrog 185 glasov, nasprotni okrog 85. Liberalce so vodili naš župan Godec, trgovec Živič in učitelj Franc Kavčič. Njih manevar je bil, volilne listine šele zadnje dni dostaviti, da bi, če ne že onemogočili, pa vsaj otežkočili volilno agitacijo. Da niso tako postopali, bi bili še bolj pogoreli. Vprašamo pa javno zgo-

rajnjo liberalno triperesno deteljico, kdo se je dne 20. oktobra uradno zlagal, ko je županstvo poročalo glavarstvu, da so že skoraj vse glasovnice dostavljene, ko se je vendar vedelo, da so se dotični dan šele pričele dostavljati. — Pripomnimo, da so tisti, ki so nepostavnosti delali, sedaj rekurz vložili. — O priliki kaj ve!

+ Devica Marija v Polju. V kratkem se bodo pri nas vršile občinske volitve. Te pa delajo našim liberalcem že sedaj veliko skrbi in dela. Junaki, katere so že sedaj odbrali za novi občinski odbor so sledeči: Franc Močilnikar, Franc Grad, Ivan Jamšek, Avgust Kuhar, Jože Hromc, Ivan Benčina in Ivan Paternoster. — Priznati moramo, da so prav nesrečno izbirali. Teh mož je bilo že dosedaj nekaj v občinskem odboru, pa so se skrivali s svojo barvo ter niso hoteli biti liberalci. Sedaj pa so dobili toliko poguma, da so se pokazali v pravi luči. Liberalni agitatorji so pričeli, kot je liberalna navada, prav nesramno lagati in s tem agitirati zase. Prva njih klobasa je seveda, da občinski računi niso v redu in vendar so jih ravno sami pregledali in podpisali. Resnica pa je, da požarna bramba v Zgor. Kašlju, katero vodita dva najbolj vneta liberalna agitatorja nima računov v redu. Dokaz: Naš občinski odbor je dovolil 1000 K podpore požarni brambi, če ta predloži račune občinskemu odboru, kar se pa še do danes ni zgodilo. Pač pa so poslali dvakrat izpisek, a prvi ni bil pravilen, drugi pa neveljaven. Lep red se je pokazal pri požarni brambi v tem, da niso dvakrat enako pisali. Kako znajo računati, se vidi iz tega, da so pozabili vpisati med dohodke 1000 K, reci entisoč kron, ki so jih prejeli kot podporo in so bili tako predrzni, da so upali tak izpisek računov predložiti občinskemu odboru. — Dalje trobijo, da je župan zakrivil, da je naše izobraževalno društvo moralo tako drag svet kupiti. V resnici pa on niti vedel ni, da se kaj kupuje. Ali niste že prej govorili, da bode te zidali gasilni dom na občinske stroške. Seveda se to zgodi, je treba liberalnega župana, ki bô to dovolil. Naši volilci pa niso tako neumni, da bi šli na lim, ampak bodo na dan volitve pometali te liberalne kandidate tje, kamor spadajo, med staro šaro, da bodo še vnaprej lahko sline cedili po županskem stolcu.

+ Vič. Jutri, dne 12. t. m., ob 10. uri dopoldne se vrši v dvorani »Društvene doma« na Glincah shod Jugoslovanske strokovne zveze. Poroča deželni odbornik g. dr. Zajc. Shod je velike važnosti za delavstvo sploh, za tovarniške delavce in delavke, za posle in služkinje. Tedaj, katoliško delavstvo, vsi na shod! — Prihodnje nedeljo, dne 19. t. m., ob 4. uri popoldne uprizori tukajšnje Katol. slov. izobr. društvo v »Društvenem domu« krasno zgodovinsko igro »Andrej Hofer«. Igra je vzeta iz zgodovine hrabrih Tirolcev. Igralci, ki so pri vseh v letošnji sezoni uprizorjenih igrah izvrstno rešili svoje vloge, se za to igro posebno vestno pripravljajo. Vstopnice so od četrtka dalje v predprodaji v prodajalni viškega konsuma.

+ Iz medvodske občine. Naši napsprotniki se živahno gibljejo; prirejajo shode in posvetovanja. Kaj hočejo ti ljudje! V odbor hočejo spraviti samo take ljudi, da bi gostilničarjem dovolili, da smejo celo noč točiti. In kaj so se izmislili? Pravijo, da je stari odbor sklenil, da bo plačala Društveni dom občina. Sama farbarija! Pri seji ni bilo niti govora o tem. Pač se je neki odbornik, ki je po milosti prišel pred par leti v odbor, potegoval, da se da nekemu gostilničarju dovoljenje, da bo točil čez policijske ure. Vsi odborniki so bili zoper to. Sedaj so pa to preobrnilo in ljudje farbajo, da so bili vsi odborniki za to, da Dom občina plača. Take laži vam ne bodo pomagale!

+ Za župana v Novem mestu je bil pri volitvi 9. t. m. izvoljen gostilničar g. Karel Rozman, za občinske svetovalce pa Vojska, Pauser in Brunner.

+ Otrok umrl vsled opeklin. Iz Logatca poročajo, da so pred nekaj dnevi pasli štirje mladoletni otroci zakonskih Franca in Apolonije Gantar iz Jeličnega vrha, občina Dole, nedaleč od domače hiše, par volov. Pri tem so zakurili na poljskem potu ogenj, da bi pekli krompir. Ko se je starejši otrok, osemletni Martin, odstranil za kratek čas, da bi pogledal za volmi, se je vnela obleka dveletni poleg ognja sedeči sestrici Frančiški. Prihitela mati je prenesla otroka, ki je med tem dobil že hude opekline domov, kjer je pa kmalu umrl.

+ Kutjevski Turkoviči — baroni. Vzorni hrvaški veleposestniški rodbini Turkoviči v Kutjevu je podeljeno baronstvo s pridevkom »Kutjevski«.

+ Aprovizacija Zagreba. Zagrebška mestna občina je nakupila velike zaloge izbranih jajc, ki jih na drobno

prodaja na trgu po 8 vinarjev kos. Istotako prodaja občina v lastni režiji kislo zelje prve vrste po 24 v. kg., krompir najboljše vrste po 9 vin. kg., lep bel letošnji fižol po 32 vin. liter. Redno vsak petek prodaja žive karpe po 1 K 40 vin. kg, morske losose pa po 76 vinarjev kg.

+ Imenovanje v finančni službi. Kranjski finančno ravnateljstvo je imenovalo fin. koncipista Ivana Korbarja za fin. komisarja v 9. čin. razredu in prov. fin. koncipista Jožefa Mozetiča, konceptnega praktikanta dr. Ernesta Močnika za definitivna koncipista v 10. činovnem razredu.

+ Poštne vesti. Rajko Stegnar, c. kr. pošt. ofic. v Opatiji je premeščen na Dunaj. — Leopoldina Stilič, poštna ekspedientinja v Godoviču je imenov. za poštarico v Zireh. — Ivan Simončič, poštni aspirant, je imenovan za poštneega oficijanta pri Sv. Luciji ob Soči. — Poštar Ivan Zamperlo je premeščen iz Zirov v Tolmin. — Izpremembe pošt-nih okrajev. Vas Makovče, ki je bila doslej v pošt. okraju Ribnica, spada odslej k c. kr. pošt. uradu Dolenja vas pri Ribnici. Vasi: Zareč in pa Grda sela, ki sta spadali dosihmal k c. kr. pošt. uradu v Čerovljah, sta odslej v pazinskem pošt. okraju. — Selskega pismonoša je dobil c. kr. pošt. urad v Dolenji vasi pri Ribnici. — Pošt. ni de bit je vzet v Zagrebu izhajajočemu listu »Val« in pa laškima časnikoma »L' idea nazionale« ter »Il cacciatore delle Alpi«. Prvi imenovanih listov izhaja v Rimu, drugi pa v mestu Varese.

+ Iz št. Vida nad Ljubljano. Blaž Potočnikova čitalnica vabi h predstavi ki jo priredi v nedeljo, dne 12. novembra, na Mart. nedeljo v telovadn. Orla. Predstavlja se »Mlinar in njegova hči«. Začetek točno ob pol 4. uri popoldne. Konec ob pol 7. uri zvečer. Vstopnina: Sedeži I. vrste 1 K, II. vrste 80 v, III. vrste 60 v. Stojšiča 30 v.

+ Ljudsko šolstvo. Okrajni šolski svet v Črnomlju je imenoval abs. učit. kandidatino Marijo Peterlin za prov. učiteljico in voditeljico na enorazrednici v Radencih. — Okrajni šolski svet v Kranju je na mesto obolelega učitelja Ivana Pianeckega imenoval za suplentinjo abs. učit. kandidatino Marijo Noč na petrazredni deški ljudski šoli v Škofji Loki. — Okrajni šolski svet za ljubljansko okolico je na mesto začasno vpokojene učiteljice Apolonije Dolinšek imenoval izpr. učiteljsko suplentinjo Karolino Medič za prov. učiteljico na dvorazrednici v Preserjih.

+ Kje je Stjepan Radić, bi jako rada izvedela zagrebška policija. Ze v torek so prišli tajni policisti v stanovanje St. Radića in vprašali po njem. Njegova gospa jim je odgovorila, da ga ni doma, kar pa detektivji niso verjeli ter so ostali na straži pred stanovanjem. Kakor poročajo listi, Radića do včeraj še ni bilo domu in ga tudi drugod v mestu niso našli. Detektivji pred stanovanjem so še vedno na straži in se menjavajo v službi. Zakaj Radić policijo tako zanima, javnosti ni znano.

+ Duhovščina in novi naučni minister. Pod predsedstvom poslanca dr. Stojana se je vršila seja poslancev zveze duhovnikov, v kateri se je sklenilo pozdraviti novega naučnega ministra dr. Hussareka, od katerega se pričakuje, da bode varoval interese duhovnikov, katerih razmere so mu itak znane. Zveza je še sklenila, da se katehetom vstetej njih služba v pastirstvu k pokojnini in da se obernem prosi pri vladi za znižanje vozniš cen duhovnikom pri železnici.

+ Umrla je v Trziču dne 10. t. m. gospa Frančiška Mally v visoki starosti 86 let po dolgi bolezn. Bila je zgladna, krščanska žena. Istega dne je umrla gđc. Jožefa Ošabnik, posestnica in prodajalka slaščic. Pokopali so jo danes. Naj počivata v miru!

+ Tehtnice za živino. Živinorejska zadruga na Rovih si nabavi živinsko tehtnico. Živinorejske zadruge naj bi sploh upeljale za svoje člane skupne tehtnice. Priporočati bi bilo zadružne tehtnice zlasti še na Dolenjskem, koder se nalaga na železnici živino in prešiče v veliki množini in je splošna tožba kmetov, da sedanje tehtnice slabo funkcionirajo. Ze zaradi kontrole bi bile zadružne tehtnice nujno potrebne.

+ Pozor vinski kupci! Kranjski deželni vinarški zadrugi v Ljubljani (deželni dvorec) so domači vinogradniki dosedaj sledeče množine letošnjega vina prijavili za prodajo in sicer: Dolenjska vina: belo namizno vino hl 6000, 1 od 48 do 72 vin., cviček hl 4000, 1 od 48 do 72 vin., črnina hl 900, 1 od 48 do 72 vin. Vipavska vina: belo namizno vino hl 14.300, 1 od 44 do 60 vin., čistovrstna vina hl 200, 1 od 60 do 72 vin. Belokranjska vina: belo namizno vino hl 19.600, 1 od 48 do 61 vin., rudeče vino hl 8000, 1 od 48 do

61 vin., črnina hl 600, 1 od 48 do 61 vin. VINO je izborno ter od zanesljivih producentov. Resnim kupcem daje zadruge drage volje in brezplačno vsa potrebna pojasnila. Kupci porabite ugodno priliko ter sezite po izvrstnem in pristnem domačem pridelku.

— **Conferenca sodalitatis za žužem-berško dekanijo** bo v ponedeljek dne 13. t. m. v Ambrusu.

— **Zlata poroka.** Jutri, v nedeljo, dne 12. novembra obhajata popoldne ob 3. uri v cerkvi Sv. Janeza Krstnika (Trnovo) g. Ferdinand Burger z g. Josipino Burger, roj. Šusteršič, svojo zlato poroko v okrožju svoje rodbine. Oba sta še čila in zdrava. Bog ju ohrani še mnogo let!

Po svetu.

Gospa Curie. »Slovenec« je poročal nedavno o senzacionalni vesti, ki jo je razširil francoski list »La Journal«, da je namreč pobegnila slovita raziskovalka radija, učena Poljakinja, gospa Curie, z nekim oženjenim profesorjem fizike, ki ji je pomagal pri znanstvenem delu. Neresničnost tega obrekovanja je prišla med tem na dan. Osem dni po tem smešnem napadu na to izvanredno ženo so ji podarili, kakor poročamo na drugem mestu, v drugič Nobelovo nagrado in s tem je mir besedi; gospa Curie stoji zopet na katedru Sorbonne, vzvišena nad nizkotnim obrekovanjem.

Muzej izuma. V Moskvi se je osnovalo društvo, ki namerava otvoriti muzej izuma. Njegova naloga bi bila dati naučno tehničnemu stvarjanju materiala in ga varovati nepotrebne trošenja energije. Mnogi se mučijo z izumi, ki se že praktično rabijo ali ki so bili že davno s praktičnega stališča ovrženi. Društvo ima že sedaj veliko izbirko modelov o poizkusih takozvanega »perpetuum mobile«, ki so dokazi o nizkem tehničnem nivoju izumiteljev. Muzej ima namen nuditi popolen pregled o stanju tehnike potome velike zbirke spisov, modelov in slik. Prosvetna vrednost muzeja se bo izražala tudi v predavanjih in sistematičnih tečajih. V muzeju bo tudi na razpolago velika knjižnica. Nadalje hoče imeti muzej v pregledu zgodovinski razvoj historično-naučnega preiskovanja tehnike in industrije ter medsebojnega upliva teh dveh.

Jubilej cigarete. Na Angleškem je praznoval ravnokar vojvoda Buchenchiški osemdesetletnico. Domovina se mu ima zahvaliti za upeljavo cigarete, ki jo je prinesel leta 1855. iz Peterburga, ko so ga odposlali kot navadnega Lorda Dalkeitha tja, da zastopa pri kronanju carja Aleksandra II. Anglijo. Takrat je bilo v Peterburgu pušenje cigaret jako razširjeno, dočim je bilo v Londonu neznano. Upeljatev pušenja cigaret je bila torej zasuga vojvoda Buchlenskega za domovino.

Obsojen ruski vohun. Pred deželnim sodiščem v Krakovu se je moral zagovarjati ruski tehnik Ignacij Barbarski zaradi vohunstva v prid Rusiji. Barbarski je bil aretovan v trenutku, ko je hotel z malim žepnim fotografskim aparatom fotografirati krakovske utrdbe. V njegovem stanovanju so našli pri hišni preiskavi mnogo obtežilnega materiala. Obtoženec je živel v Krakovu pod napačnim imenom. Pri obravnavi, pri kateri sta bila navzoča dva stotnika generalnega štaba, je bil obsojen na poldruge leto ječe ter bo po končani kazni izgnan iz Avstrije.

Dekle z najdaljšimi lasmi. Izredno dolge lase ima gospodična Leopoldina Štangl v Berovnu na Moravskem. Njene lasje so daljši nego je njena visokost, zakaj so 190 centimetrov dolgi. Lani je bila gospodična prisiljena svoje lase za pol metra skrajšati, ker njena frizura ni imela prostora na glavi. Tako dolgi lasje so gospodični narasli šele, ko je bila 20 let stara. Sedaj je gospodična 26 let stara.

NEMŠKI »ŠULVEREIN« NA KOROŠKEM.

Nemški listi s ponosom poročajo, koliko je zloglasni »šulverein« l. 1910, žrtvoval za Koroško. Judežve groše so prejeli po krajih: Naborjet 50 K, Frajdenberg 50 K, Malošče 100 K, Bistrice 200 K, Zabnice 200 K, Prevalje 200 K, Golšovo 300 K, Medgorje 400 K, Kokovo 400 K, Pokrče 500 K, Ukve 1000 K, Osoje 2000 K, Velikovec 2350 K, Št. Lipš 3000 K, Kapla 4000 K, Ruda 5000 K, Celovec in Koroška sploh 5790 K, Podkloster 9000 K, Št. Lorenc nad Sp. Dravogradom 9000 K, Borovlje 12050 K, Zelezna Kapla 12.300 K, Bekštanj 52.000 K, **vkup 119.890 K.** Prispevalo se je k temu s Koroškega l. 1910. samo 35.646 K 61 vin. — Ogrorna vsota se je, izvzemši znesek za Osoje, vrgla skoro vsa v slovenske kraje, za germanizacijo slovenske dece, oziroma, da se podkupi

učitelje, da delajo za ponemčevanje mladine in sploh podpirajo nemški liberalizem. Te številke kažejo, kako močnega in bogatega nasprotnika imajo koroški Slovenci! In to delovanje »šulvereina« podpira dosti nemških koroških duhovnikov, ki deloma sede celo v podružničnih odborih in nastopajo na društvenih slavnostih, kakor znani velikovski katehet Almer. — Pomisli! pa treba še to, koliko žrtvuje za ponemčenje Koroške »Südmarka«, v zadnjem času pa še nebodijetneba krščansko socialna »Ostmark«, ki hoče vplivati v nemško-narodnem smislu celo na cerkvene zadeve. — Iz tega pač sledi, kako nujno je treba, da se vsak Slovenec vneto zavzame za »Slovensko Strazko«, jo kolikor le mogoče podpira in razširja, dalje se pa vname tudi za »Slovensko šolsko društvo za Koroško«, ki je za koroške Slovence največjega pomena!

GOSPODARSKO GIBANJE MED SLOVENCMI.

ki so ga uvedli v prvi vrsti naši možje, je opazil tudi širši svet. »Hrv. Lloyd« z dne 4. t. m. prinaša namreč iz neke angleške publikacije izvajanja, ki zadevajo gospodarstvo Avstro-Ogrske. Tu so z jako temnimi barvami naslikane avstrijske gospodarske razmere in zlasti trgovina, ki so vsled slabe državne politike prišle v vsakem oziru na nič. Ljudstvo je nedelavno, udano lahkoživju in zapravljivosti, državni činitelji so pa s svojo nerodno politiko zapravili še tisto malo trga za izvoz, ki nam je bilo odprto. Edino-le delavnost in varčnost dovaja do blagostanja, a to najdemo v Avstro-Ogrski samo pri Čehih — čeprav se seveda tudi pri njih še veliko preveč stroši na zabave in drugo — in Slovincih. Le na ta način, da se posamezni narodi v Avstriji dvignejo na soliden gospodarski temelj dela in varčnosti, bo mogoče ustaviti splošni gospodarski propad monarhije.

PROFESOR VILJEM WIEN IN MADAME CURIE, ODLIKOVANA Z NOBLOVO NAGRADO.

Švedska akademija znanosti je sklenila, da prizna Noblovo nagrado za fiziko profesorju Viljemu Wien iz Würzburga in nagrado za kemijo madami Curie v Parizu. Letošnje Noblove nagrade znašajo po 194.330 frankov. Naši sliko predstavljata oba odlikovan-

Profesorica dr. Marija Curie iz Pariza.

ca. Madame Curie je s svojim raziskovanjem radija postala znana daleč preko meja svoje domovine, medtem ko vživa profesor Wien zlasti v južni Nemčiji velik ugled kot učenjak. Madame Curie roj. Slodovska je zagledala luč sveta v Varšavi 7. novembra l. 1867. Študirala je v Parizu ter postala profesorica fizike na ženski visoki šoli v Sévresu in po svojega soproga smrti, njegova naslednica. Proučevala je zlasti magnetične lastnosti litega železa in radioaktivnih tvarin. Kot znano, sta zakonska Curie že leta 1903. dobila Noblovo nagrado za kemijo skupno s pariškim kemikom Berquerelom. Pro-

Profesor Wien iz Würzburga.

fesor Viljem Wien je bil rojen 13. januarja l. 1864. v Gaffkenu na vzhodnem Pruskem. Studiral je v Göttingenu, Heidelbergu, Berlinu in promoviral leta 1886. v Berlinu. L. 1890. je bil pomožni delavec, l. 1891. asistent Helmholtza na fizikalni in tehničnem državnem zavodu v Charlottenburgu, habilitiral se v istem letu kot privatni docent na univerzi, dobil leta 1896. profesorski naslov in šel leta 1897. na tehnično visoko šolo v Aachen, leta 1899. v Giessen in leta 1900 v Würzburg.

Dela profesorja Wiena se tičejo v prvi vrsti nauka o optiki, mehaniki in elektriciteti.

NEMŠKI DUNAJ.

V četrtek 9. novembra je priredila »Südmarka« na Dunaju slavnost na čast nemškemu pesniku Schillerju v spomin 152letnice njegovega rojstva. Ob 8. uri zvečer je šlo od vseučilišča okrog 3000 nemških vseučiliških dijakov v čepicah in razna pevka društva z bakljami po Ringu do Schillerjevega spomenika, kjer je imel govor vsenemški poslanec Wedra, ki je govoril o »večnem«, »božanstvenem« Schillerju. Isti Wedra, ki je pravzaprav češki odpadnik, bode priredil v nedeljo 12. novembra v dvorani mestne zbornice javen shod, na katerem bodo govorniki Wedra, Waber, Pollauf in Schurff protestirali proti italijanskemu vseučilišču in proti češkim ljudskim šolam na Dunaju.

Dunaj je nemško mesto, je glavno mesto nemške dežele Nižjeavstrijske; in tako mora ostati. Tako vedno vpijejo in ž njimi žal krščanski socialci vlečejo.

Kaj pa slovanski denar, ta pa ne omadežuje čistega nemškega značaja mesta Dunaja.

Koroške novice.

k Tako ne bo šlo. Prostrana župnija Labod na Sp. Koroškem je obljubljena s koroškimi in štajerskimi Slovinci. Ker so po ljudskem štetju vsi Slovinci izginili, je prišlo tako daleč, da župljani niti pri božji službi slovenske besede ne slišijo. V prejšnjih letih se je še bral evangelij, a sedaj pod mladim župnikom g. Umlaufom se že več let evangelij popolnoma opušta. Pred leti se je vsaj enkrat v mesecu slovenski pridigovalo, a sedaj je tudi to prenehalo. Slovenski kmetje v okolici se ogorčeno povprašujejo, ali mora gosp. župnik samo Nemcem, ne pa tudi Slovincem božjo besedo razkladati? Tukaj naj bi se tisti lekarnar v Tinjah, ki z nedovoljenimi sredstvi slovenskega duhovnika nemški nacionalni gardi očrnuje, oglasil in pomagal, da se bode božja beseda slovenskemu ljudstvu slovensko razlagala.

Slovenske občine in gospodarska društva — spominjajte se v svojih proračunih „Slovenske Straže“.

Telefonska in brzojavna poročila.

SLAVA S. L. S.!

Ilirska Bistrica-Trnovo, 11. nov. Oduševljeno ob govoru dr. Šusteršiča kliče vse naše ljudstvo: Slava Šusteršiču! Slava Slovenski Ljudski Stranki! Tako naprej! Mi stojimo za Vami kakor skala! — Kmečka Zveza.

DR. ŠUSTERŠIČEV GOVOR IN ITALIJANSKI LISTI.

Dunaj, 11. novembra. Vsi italijanski listi se bavijo z govorom dr. Šusteršiča, zlasti s stališča zunanje politike. Objavljajo ga dobesedno, v kolikor se nanaša na italijansko ekspedicio v Tripolisu. Dr. Šusteršičeva izvajanja o važnosti Jugoslovanov z ozirom na zunanjo pozicijo Avstrije, so Italijane zadelo v živo.

AVDIJENCE.

Dunaj, 11. novembra. Cesar je sprejel danes v daljši avdijenci ministrskega predsednika grofa Stürgkha in grofa Khuen-Hedervarya.

ODLOČILNI BOJI OKOLI TRIPOLISA.

Pariz, 11. novembra. Listu »Temps« poroča njegov poročevalec iz Tripolisa sledečo vest: Včeraj so Turki zopet laške pozicije napadli. Boj se vrši na celi črti med fortom Hamidie in studenci Bumeliana. Poljska artilerija in topovi ladje »Carlo Alberto« podpirajo laške čete, katere so v boju. Verjetno je, da bo ta dan za izid vojske odločilen.

Tripolis, 11. novembra. (Oficielno.) Včeraj zjutraj je veliko turških in arabskih čet napadlo naše pozicije, zlasti se je sovražnik vrgel na naše skrajno levo krilo. Nekaj po opoldnevu smo sovražnika na celi črti vrgli nazaj. Naše čete je podpirala poljska artilerija, vse strojne puške in topovi z ladij ter baterija na fortu Hamidie. Iz naših vrst se ni poročil o številu ranjenec in mrtvih.

Tripolis, 11. novembra. Arabci in Turki se bore z občudovanja vredno hrabrostjo. Ne ve se še, ali je boj že končan ali ne. Lahko se dozda Turke potisnili nekoliko nazaj.

Budimpešta, 11. novembra. Poslanec Huszar je vložil interpelacijo proti akciji Italije v Egejskem morju.

AFERA MALIK-HUMMER.

Dunaj, 11. novembra. V poslanskih krogih se je sprožila misel, da naj zbornica s soglasnim sklepom priporoči Maliku in Hummru, da odložita mandate.

Dunaj, 11. novembra. Poslanec Hummer je sporočil predsedniku Sylvestru, da odlaga državnozborski mandat.

Dunaj, 11. novembra. Za Hummerov mandat v Litomeficah se bo potegoval plemeniti Stranjsky.

Dunaj, 11. novembra. Poslanca Hummer in Malik svojih mandatov še nista odložila. Danes sta prišla oba v zbornico. Do kakega zopetnega prizora ni prišlo.

BOJAŽELJNO NEMŠKO LJUDSTVO.

Berolin, 11. novembra. Ko je prišel včeraj prestolonaslednik v cirkus, ga je ljudstvo burno aklamiralo, ker je v zbornici pritrjeval proti Angleški naperjenemu bojevitemu govoru poslanca Heydebranda. Sicer pa se je prestolonaslednik pri državnem kancelarju opravičil. Dogodki vedno bolj kažejo, da je nemško ljudstvo oduševljeno za vojsko.

UBEGLI SICZYNSKI.

Stanislav, 11. novembra. O dijaku Siczynskemu ni nobenega sledu. Nek paznik je že priznal, da je ušel s pomočjo paznikov v pazniški obleki. Siczynski se nahaja najbrže že v inozemstvu.

VELIK POLOM.

Antwerpen, 11. novembra. Dve tukajšnji žitni trgovini sta ustavili svoja plačila. Pasiva znašajo 6 milijonov.

Ljudski oder, Ljubljana.

Začetek ob 1/2 8. uri. Konec pred 10. uro.

Znižane cene! Predstava: 9. Znižane cene!

Predprodaja vstopnic v »Kat. Bukvarni«.

V nedeljo dne 12. novembra 1911:

Izvirna noviteta! Izvirna noviteta!

DIMEŽ

STRAH KRANJSKE DEŽELE.

Narodna igra s petjem in šestih slikah. Spisal A. C. Danlo.

CENE:

Parter: I, II. vrsta à 3.—K. — III, IV, V. vrsta à 2.—K. — VI, VII vrsta à 1.50 K. — VIII, IX, X, XI vrsta à 1.—K. — Zofe v parterju à 1.—K.

Galerija: I. vrsta à 1.20 K. — II. vrsta à 1.—K. III, IV. vrsta à 70 vin., V. vrsta à 50 vin. Balkon à 1.—K. Stojlišče 40 vin. Dijaško stojlišče 30 vin.

Vstopnice se dobivajo tudi zvečer pred predstavo pri blagajni. — Blagajna se odpre ob 1/2 7. Med posameznimi dejanji zakasnelo došlim je vstop v dvorano zabranjen.

Prihodnja predstava bo v nedeljo, 19. novembra, ob 1/2 8. uri zvečer:

BELE ROŽE.

Ljubljanske novice.

Ij Ljudski oder ima danes zvečer ob 8. uri sejo v navadnem prostoru v Ljudskem Domu (pisarna). Ker je na dnevnem redu nujna zadeva, zato se naj odborniki prav za gotovo izvolijo seje udeležiti.

Ij Kmečka zveza za ljubljansko okolico ima jutri, v nedeljo, 12. t. m., ob 10. uri dopoldne na galeriji »Ljudskega doma« svoj redni letni občni zbor.

Ij »Dimež«, strah kranjske dežele uprizori »Ljudski oder« jutri, v nedeljo ob pol osmi uri zvečer. — Pred igro ni nagovora, tako, da se bodo lahko udeleženci z Gorenjskega odpeljali z večernim vlakom domov, ker bo igra končana ob tritretu na 10. Igra obdelava življenje slovitega cestnega roparja in razbojnika Dimež-Sicherla po resničnih dogodkih v teatralno jako učinkovitih prizorih. Delo je vedno naštudirano, scenerija krasna. Vstopnice se dobe v predprodaji v Katoliški Bukvarni, v nedeljo pa pri hišniku v »Ljudskem Domu« in zvečer pri blagajni.

Ij »Ljudski oder« igra jutri, v nedeljo ob pol osmi uri zvečer prvič iz-

Sanitetni svetnik dr. Kunze, Halle na S., sporoča: Ženskam, ki že leta trpe na težkem odvajanju, predpisujem zjutraj in zvečer vsakokrat kako 1/4 kozarca naravne Franc Jožef-ove grenčice, kar ima izvrsten uspeh in brez bolečin. Vsakokrat se pojavi zboljšanje teka, ki je v vseh slučajih še v zvezi s splošnim zboljšanjem počutnosti. 1

virno slovensko narodno igro »Dimež«. Delo je vseskozi zanimivo in bo brez dvomno ugajalo, ker pride tudi tisti, ki se rad smeje, tudi na svoj račun. V nedeljo čez dan se dobe vstopnice pri hišniku Jeločniku v »Ljudskem Domu«. Nadejati se je razprodane hiše, zato bo dobro, ako si kupi vsakdo prej vstopnico.

Ij **Javno predavanje S. K. S. Z.** Prihodnji tork bo nadaljeval v Ljudskem Domu g. prof. Karel Dermastia svoje zanimivo predavanje o Albaniji in Albancih. Začetek točno ob 8. uri zvečer. Ker za ta del predavanja ne bo skioptičnih slik, je vstop brezplačen.

Ij **Občni zbor »Ljubljane«** se vrši v ponedeljek, dne 27. t. m., v dvorani »Ljudskega doma«.

Ij **Glasbeno predavanje** bo jutri, v nedeljo ob pol 11. uri dopoldne v pevski dvorani glasbenega društva »Ljubljana« v Unionu. Predavanja, ki se bodo redno vršila vsako drugo nedeljo, bodo zelo poučna in zanimiva ter poljudna. Pristop ima vsak član S. K. S. Z. Posebno pa so vabljeni člani zbora »Ljubljane« in naši glasbeni krogi.

Ij **Kompozicijske nagrade** razpisuje s tem slovensko glasbeno društvo »Ljubljana« in sicer sledeče: 100 K za orkestralno ali polifono a capella skladbo. 50 K za instrument. ali večjo a capella skladbo eventualno s spremljevanjem. 30 K za manjšo a capella skladbo. Skladbe je vpslati na naslov »Slovensko glasbeno društvo Ljubljana« v roke g. I. Lončariča, velepodjetnika v Ljubljani v zatvorjeni kuverti pod šifro ter pridjati ime skladateljevo z naslovom v drugi zaprti kuverti pod isto šifro. Rok do 15. januarja 1912.

Ij **Vsi oni, ki žele obiskovati tečaj za umevanje umetnin**, ki se bo vršil v dvorani dež. muzeja, prosimo, da se zbere jutri v nedeljo, ob 9. uri dopoldne v dež. muzeju, da se določi dan in ura predavanj. Tečaj se bo vršil bržkone enkrat na teden.

Ij **Repertoar gledališča »Dramatičnega društva«**. Danes, v soboto, se poje krasna B. Smetane komična opera »Prodana nevesta«. Predstava se vrši za nepar-abonente. — V nedeljo popoldne se poje velezabavna Jean Gilbertova opereta »Sramežljiva Suzana« (izven abonementa za lože nepar); zvečer pa Jak. Špicarjeva izvirna ljudska igra »Kralj Matjaž« (za par-abonente).

Ij **Salezijanci na Rakovniku** so z največjo slovesnostjo obhajali desetletnico otvoritve zavoda. V soboto zvečer 4. novembra se je pripeljal v Ljubljano vrhovni predstojnik salezijanske družbe vlč. g. Pavel Alpera. Na kolodvoru so ga sprejeli odborniki društva za zgradbo zavetišča, generalni vikar Flis v imenu ordinariata, v zavodu pa gojenci z godbo, sotrudniki in sotrudnice. V nedeljo ob petih zjutraj je daroval sveto mašo vrhovni predstojnik. Ob deseti uri je bila pontifikalna sveta maša, ki jo je služil g. prošt novomeški dr. Seb. Elbert. Obedu se je udeležil deželni predsednik baron Swarcz, škof Stariha, predsednik Kranjske hranilnice Otomar Bamberg, ravnatelj dr. vitez Schoeppl in drugi. Popoldne ob pol štirih je prevzišeni knezoškof dr. Anton Bonaventura Jeglič imel cerkveni govor, poudarjajoč dobroto, ki jih prejema človeštvo od salezijanske družbe. Nato je podelil blagoslov z Najsvetejšim. Prav dobro je uspela večerna prireditev, katere so se udeležile povabljene cerkvene in svetne oblasti. Gimnazijski ravnatelj svetnik dr. Bezjak je temeljito razvil vprašanje o vzgoji naše mladine. Desetletne slavnosti so se razen imenovanj in drugih odličnih oseb udeležili tudi grof Chorinsky, deželni glavar pl. Šuklje, vitez Laschan za mestno občino Ljubljano in ravnatelj bližnjih salezijanskih zavodov. Povodom desetletnice je izšla knjižica z naslovom: »Desetletnica salezijanskega zavoda na Rakovniku v Ljubljani«.

Ij **Koncert »Slovenske Filharmonije«**, oddelek, koncertira jutri na Martinovo nedeljo v restavraciji južnega kolodvora (Josipa Schrey). Začetek ob 8. uri zvečer. Vstopnina 60 h.

Ij **Ob poglavljenem Gruberjevem prekopu** ni skoro nič dohodov k vodi. Če bo kdo padel v vodo, ga nihče ne bo mogel rešiti, niti se sam ne bo izkobil, ker je stena (breg) visoka in navpična. Na to je v zadnji seji mestnega posvetovalnega sveta opozoril g. Rojina. Določilo se je, da se napravijo na raznih krajih stopnice v vodo.

Ij **Izgnubljeno**. V petek zvečer bila je na potu od gostilne »Kovač« v Dravljah do šišenske cerkve izgubljena ženska ročna torbica z dvema ključema in denarnico, v kateri se je nahajal 20-kronski bankovec. Pošten najditelj naj jo odda proti dobri nagradi na magistratu.

Ij **Nočni napad v Latermannovem drevoredu**. V noči od 27. na 28. avgu-

sta t. l. je sedel hlapec pivovarne »Union«, Jožef Albrecht, s svojim dekletom na klopi v Latermannovem drevoredu. Mimo sta prišla Anton Pustavrh in Jože Marovt, oba sobna slikarska pomočnika v Ljubljani. Brez povoda sta se lotila Albrehta in ga podrla na tla. Med vpitjem je prišel mimo računski praktikant Urbanc, ki je videl opasni Albrehtov položaj in priskočil temu na pomoč. Obdolženca sta se obrnila proti njemu in ko ta njima zagrozil, da bo streljal, sta šla po drevoredu naprej. Tudi Albreht in Urbanc sta šla v isti smeri proti mestu. Obdolženca sta nato stopila ob strani drevoredu in pustila Urbanca naprej mimo, na kar sta ga pa od zadaj napadla. Urbanc je dobil z nožem udarce od zadaj po glavi. Prerezan mu je bil klobuk in je bila načeta lobanja. Eden izmed napadalcev ga je tudi sunil v usta tako, da je pade! v jarek. Med tem je prišel Albreht na pozorišče. Takoj sta se obrnila obdolženca proti njemu in ga začela obdelovati z noži. Eden ga je sunil od zadej v črepinjo s tako silo, da se mu je klina zalomila in ostala v glavi; potem ga je še enkrat sunil proti desnemu očesu. Dobil je na glavi sedem ran. Šele, ko je ustrelil Urbanc v zrak, sta obdolženca pobegnila. Oba se zagovarjata s silobranom, češ, da sta bila tudi ona dva poškodovana z noži. Po pričah se je pa dognalo, da okvarjenca še nožev pri sebi nista imela, marveč je le Albreht s palico odbijal njune napade. Pustavrh se moral tudi zagovarjati zaradi goljufije, ker je šel z vizitko sobnega slikarja Franceta Petrovčiča na tukajšnji poštni urad in dvignil z izgovorom, da je zato pooblaščen, na Petrovčiča adresirano rekomandirano pismo, v katerem sta bila dva dolarja, ki ju je vzel in zapravil. Oba je sodišče spoznalo za kriva ter bo Pustavrh sedel 10 mesecev, Marovt pa 8 mesecev v ječi.

Zelo koristno

je, ako v otroški sobi nikoli ne manjka Scottove emulzije. Otroci radi zavzijejo ta smetanast izdelek in celo s takim veseljem, da ga sami zahtevajo.

SCOTTOVA EMULZIJA

je prav izborna olajšujoče sredstvo proti

dražljivemu ašljuk

in mnogokrat preizkušeno sredstvo pri večkratnem prehlajenju naših malih.

Pri nakupu naj se zahteva izrecno Scottovo emulzijo. — Znamka »Scott«, ki je že nad 35 let vpeljana, jamči za dobroto in učinek. — Cena izv. steklenici K 2.50. — Dobi se v vseh lekarnah.

Zahvala. 3390

Za mnoge dokaze iskrenega sočutja med boleznijo našega iskreno ljubljene sina ozir. brata, gospoda

Gustava Grimm

kakor tudi za številno spremstvo k zadnjemu počitku in pa za kresne darovane vence izrekamo vsem ljubim sorodnikom, prijateljem in znancem, posebno še gospodu župniku Barle-tu pri Sv. Jakobu najiskrenejšo zahvalo.

Žalujoci ostali.

Meteorologično poročilo.

Višina n. morjem 306.2 m, sred. zračni tlak 736.0 mm

Dan	Čas opazovanja	Stanja barometra v mm	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Padačina v 24 urah v mm
10	9. zveč.	734.9	12.1	sr. vzh.	oblačno	
	7. zjut.	34.7	11.1	sr. szah.	dež	0.7
11	2. pop.	34.5	13.5	sl. svzh.	m. oblač.	

Srednja večerajšnja temp. 12.1° norm. 4.9.

Somišljeniki — zahtevajte v gostilnah — računske listke »Slovenske Straže!« Naročajo se v pisarni »Slovenske Straže« v Ljubljani.

Narodna kavarna.

Svetovnoznana, priljubljena elitna dunajska damska kapela

R. H. DIETRICH

koncertuje vsak večer.

Začetek ob 9. uri. Vstop prost.

Slavnemu občinstvu in rodoljubom z dežele se priporoča za obilen obisk.

Fran Krapeš.

3354 2-1

ŽIMA

morska trava, peresa za pohištvo kakor tudi vsi tozadevni predmeti se dobe pri Štefanu Nagy, trgovina z železno, Ljubljana Vodnikov trg, št. 5. 2821

Richter-jeva zdravilna ržena kava

je najboljša, kot dokazujejo tisoči priznanih pism. Vsakemu zavoju po 5 kg se priloži lep, poraben predmet iz niklja, stekla, pred božičem krasno zvonilo za božično drevesce ali po želji igrača **zastonj.** 5 kg stane franko po povzetju K 4.— brez darila K 3.40 po pošti.

KARL RICHTER,

tovarna za zdravilno rženo kavo

Lewin 30, Češko. 3314

Vsakemu zavoju se priloži znamenek zastonskih predmetov.

Umetni zavod za cerkveno slikanje

J. HLAVKA

slikar cerkvenih podob

Praga Kral. Vinohrady

Fuchmajerjeva ul. št. 68.

Priporočamo prečistiti duhovščini poznate slike svetnikov, altarne slike, križeva pota, paslonske slike itd. na platnu, cinkasti pločevini itd., umetniško izvršene po ugodni ceni.

Slike ali načrte pošiljam zastonj na ogled.

Dopisuje se slovensko.

3386 Najboljša priporočila.

Priporočamo

2794

drože (kvas) iz drožarne Josipa Košmerl

Ljubljana, Frančišk. ulica št. 8.

Izborna blago! Točna postrežba.

Zahtevajte drože v prid »Slov. Straže!«

Naznanilo preselitve!

Naznanjam, da sem se 3383.2 s svojo mizarso delavnico preselil v Ljubljano na Sv. Petra cesto št. 7, (pri »Astrijskem carju«)

Priporočam se za vsa dela spadajoča v mojo stroko, in sprejemam vsa popravila temna in svečila. S spoštovanjem Anton Bernik.

Dva velika

skladiščna lokala

primerna tudi za delavnice, se dasta takoj ceno v najem na Turjaškem trgu 2. Natančnejša pojasnila daje hišnik istotam. 3384 3

Svet in pomoč
za tiste, ki trpijo
na težkem prebavljanju vsake vrste, gorčic, tvorbi kislina, zaprtju, bolečinah v želodcu in s tem v zvezi stoječih slabosti, nudijo že 60 let sem priznane pristne

Brady-jeve želodčne kapljice 3378

prej Marijacejske kapljice imenovane. Varuje se enako glasečih se ponaredb in popačb in pazite na stransko varstveno znamko s podpisom C. Brady. — Dobiva se v vseh lekarnah. Pošiljate v provinco po lekarnarju C. Brady, Dunaj, Fleischmarkt 2. 462. 6 steklenic za K 5.80, 2 podvojene steklenice za K 5.80 franko.

Križev pot

na platno slikan, umetniško izvršen z okviri ali brez okvirov, se ceno proda. — Naslov pove uprava lista.

Pozor! Gostilničarji in mesarji!

Enonadstropna hiša,

popolnoma prenovljena, na glavnem trgu, z gostilno, mesarjo in sobami za tuje, hlevi, ledonico in nekoliko vrta se zaradi odpotovanja poceni proda z vso opravo in koncesijo. Letni promet znaša 12.000 kron, ker se vrši v kraju dvanajst sejmov na leto. 2291 Da se tudi v najem, najraje kakemu mesarju, Ogleda se lahko pri lastniku v Višnji gori št. 50 na Dolenskem.

„Galopin“

najnovjša in najbolj praktična zaponka sedanosti za vse vrste obuval na zadrgo. En sam poizkus zadostuje, da se o tem prepričate.

Glavna zaloga K. A. Kregar Glavna zaloga

Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 23-25.

3379

Dalje imam vedno v zalogi veliko izbiro raznovrstnega usnja in podplatov, vse čevljarске potrebščine in najboljših guml-podpetnikov »Berson« (trgovcem dajem popust). Na vsestransko zahtevo sem s 1. novembrom vpeljal

lastno izdelovanje gornjih delov za vsa obuvala. Naročila se točno in solidno izvršujejo. — Dalje imam tudi veliko zalogo šivalnih in vezalnih jermenov in jermenov za razne stroje v vseh dolgotih in širokostih. Glavna zaloga »Sava« krema.

Pismo iz Aleksandrije.

Aleksandrija, 4. novembra 1911.

Laški neuspehi v sosednjem Tripolisu so našli dovolj odmeva tudi pri Egiptčanih, ki močno simpatizirajo s svojimi brati v napadeni deželi. Do predvečera praznika Vseh svetih so dali Egiptčani duška svojim simpatijam v nabiranju denarnih prispevkov in dobrovoljcev za turško armado in v bojkotiranju laških trgovin. Popoldne pred imenovanim praznikom pa so došla brzobjavna poročila, da so bili Lahii poraženi pri mestu Tripolisu in to je dalo tukajšnjim Arabcem povod, da so dejansko pokazali svoje veselje in zadovoljstvo nad uspehi turške vojske. V Aleksandriji in v Kairu so namerali prirediti nekoliko demonstracij proti Lahom. Kmalu popoldne so se kakor na povelje, začeli zbirati arabski pobalini od 8. do 18. leta starosti na vseh straneh Aleksandrije, in so se potem v sprevodih z zastavami shajali v glavno procesijo ter vzklikali, ne sicer kakor včasih po Avstriji: »Dol s polentariji!« ampak: »Dol z makaronariji!« Tu pa tam je nastopil kak govornik ter malce razdražil razvnete duhove in pohujskal zoper Lahe. Tako je prej nedolžna demonstracija že na večer dobila resen značaj. Prvotno namenjena samo Lahom, se je zvečer razširila proti Evropejcem sploh. Evropski pasantje niso bili varni pred razgrajači. Nastopiti je morala policija, oborožena s palicami in puškami, peš in na konjih, razen tega še angleška vojaška policija, pa vendar ni bila kos razgrajačem, ki so začeli razbijati po trgovinah in kavarnah, kar so sploh mogli razbiti. Tudi ljudem niso prizanašali: veliko jih je težko ranjenih, trije so že umrli. Ti izgredi so se nadaljevali tudi na praznik, in bi se bili gotovo na Vseh mrtvih dan, da niso angleški pomorščaki prikorakali v mesto z enim kanonom in eno strojno puško. Z godbo so križarili po raznih krajih mesta in tako napravili, ne da bi resno nastopili, zopet mir. Veliko je aretiranih. Mnogo škode.

Jeseniške novice.

J Socijem v album. Vrezali so se sociji v svoji »Zarji« tako, da morda ne z lepja tako globoko. Vedno so vtikali svoje nosove v našo gospodarsko organizacijo, zato smo jih tudi mi nekoliko potipali ter konstatirali, da njihove »štacune« ne gredo. Dejali smo, da so prvi mesec obstoja jeseniške prodajalne prodali za 300 K ter da morajo plačevati vsaki izmed obeh prodajalk po 60 K na mesec. Dejali smo, da prodajalna ne more toliko nesti, da bi se pokrivala režija. Sedaj so pa prišli v »Zarji« z računom, da bi nas postavili na laž. Da bodo jeseničani v polni luči razvideli socialnodemokratsko resnicoljubnost, navajamo, kar pišejo v »Zarji«. V tem listu z dne 4. novembra t. l. beremo doslovno: »No, da bodo vsi Jeseničanje videli, kaj je resnica, hočemo razložiti razvoj jeseniške naše prodajalne. Prodajalno pri »Ferjanu« smo otvorili 4. maja 1911. Do 31. maja smo prodali blaga za 609 K 66 h; v juniju smo prodali za 1596 K 80 h; v juliju za 2695 K 16 h; v avgustu za 3158 K 76 h; v septembru za 4373 K 35 h; v oktobru do 22. oktobra 382 K 41 h. Skupno smo prodali za 15.516 K 14 h. Za ta čas smo plačali prodajalnikemu osebju 850 K plače, g. Ferjanu pa 240 K najemščine. Skupaj tedaj 1090 K, to je 7 odstotkov od skupička!« — Tako sociji v »Zarji«. Mi smo socijem za ta račun prav hvaležni. Recimo, da so posamezne zgornje številke prave, o čemer pa opravičeno dvomimo. Sedaj pa prosimo socije, naj seštejejo zgornje številke, ako znajo seštevati, pa bodo videli, da ne znašajo 15.516 K 14 h, ampak samo 12.816 K 14 h. Torej so sociji kar za okroglo 3000 K pripisali! Sedaj menda sociji vidijo, kako jih pri belem solncu njih voditelji farbajo. — Dalje smo mi dejali, da plačujejo vsaki prodajalki po 60 K na mesec; mi jim to malenkost iz srca privoščimo! Sociji nas stavijo zopet na laž ter pravijo v »Zarji«, da

ne plačujejo toliko, da so plačali prodajalkama za pet mesecev in pol samo 850 K; to bi bilo po naše 154 K na mesec ali za vsako prodajalko po 77 K, ne samo 60 K. Sociji, sedaj pa lahko zopet vidite, kako laž sama sebe lovi. — Ze samo navedena režija torej stane 9 odstotkov skupička — ako tudi priznamo, da so zgornje številke prave — ne samo 7 odstotkov; tu pa ni vračunana vožnja, odpis inventarja in drugo. Iz tega računa se lahko razvidi, kako visoke procenete morajo računati pri prodaji! Svet pa vidi lahko, kakšni mojstri so sociji v računih. Nekaj peska vržejo bratom v oči, pa je račun storjen! — Da pa sociji prodajajo nečlanom, pribijemo danes še enkrat, četudi nas zato pitajo z lažniki; če hočejo, pa jim pridemo s konkretnimi dokazi. Toliko rdečim bratom za danes, da bodo vedeli, kaj se pravi obregati se ob našo gospodarsko organizacijo in da bodo vedeli naši in sociji, kje je laž doma. Kam bi neki prišli, ako bi sociji v občinskem zastopu kdaj delali račune!

Proti katarom

soplnih organ v, pri nahodu, hripavosti in vratnih oteklinah zdravniško priporočana je 38 12 II.

MATTONIJEV
GISSHÜBLER
naravna
alkalična kislina

katera se z vspeliom rabi sama ali pomešana z gorkim mlekom.

Ta miloraztapljajoče, osvežujoče in pomirljivo deluje, pospešuje lečitev sleza in se v taeih slučajih posebno dobro obnese.

Izvirik: Giesshübl Sauerbrunn, želez. postaja, zdravilno kopališče pri Karlovih varh Prospekti sastonj in franko.

V Ljubljani se dobiva v vseh lekarnah, večjih špecerijskih prodajalnicah in trgovinah z jestvinami in vinom.

Zaloga pri Mihael Kastner-u, Peter Lasniku in Andrej Sarabonu, Ljubljana. 17452-49

Pokrite vsako rano

skrbno, ker se lahko po okuženju znatno poveča. 2

Ze 40 let se je izkazalo meclino vično mazilo takozvano praško domače mazilo, kot zanesljivo sredstvo za obvezo. To obvaruje rano, olajšuje vnetja in bolečine, hladi in pospešuje zaceljenje.

Respošilja se vsak dan. 2

1 pušica 70 vin. Proti predpalcu K 3-16 se pošljejo 4 pušice, za K 7- pa 10 pušic postojne prosto na vsako postajo avstro-ogrske monarhije. Vsi deli embalaže imajo postavno deponovano varstveno znamko.

Glavna zaloga 5120

B. FRAGNER, c. in kr. dvorni dobavitelj

lekarna »Pri črnem orlu«

Praga, Mala straná, vogal Nerudove ulice št. 203.

Zaloga v lekarnah Avstro-Ogrske.

V Ljubljani: Dr. G. Piccoli, Jos. Čizmaf, Rih. Sušnik.

V Črnomlju je na prodaj

HIŠA

na trgu, v kateri so tudi trgovinski prostori in v okolici njive, stajniki, hosta, župa itd. — Natančneje se izve pri R. Tvrđi v Novem mestu, Dolenjsko. 3373

2 nadstropna hiša se prodaja

na prometnem kraju v sredini mesta Idrje. V njej se nahaja že nad 30 let gostilna, pripravna pa je za vsako obrt, lepi prostori za manufakturno trgovino, prostori za skladišče, prostorna vinska klet, tudi za vinskega trgovca na debelo.

Cena K 25.000.

Naslov se izve v upravnistvu. 3242

M. Rosner & Co.

veležanljarna sadja, Ljubljana

priporoča v svoji lastni žganjarni 2258 kuhano

Slivovko
Tropinovec
Brinjevec
Hruševac

Vinsko žganje

V zanesljivih kakovostih oddaja v množinah od 25 litrov naprej.

Finega špirta po tovarniški ceni.

Finega špirta po tovarniški ceni.

Ženitna ponudba.

Državni uradnik, srednje starosti in prijetne zunanosti z lepo prihodnostjo se želi poročiti z izobraženo gospodično iz boljše rodbine v starosti 24 do 30 let, ki ima nekaj premoženja.

Samo resne ponudbe, katerim naj se prida slika iz novejšega časa, ki se pa vrne, blagovolijo se poslati do 15. t. m. na upravnistvo »Slovenca« pod šifro »Zvestoba do groba«.

Tajnost častna zadeva. 3347

Duhovnik

se išče za takoj,

lahko tudi samo za nekaj mesecev. Hrana z vsjo oskrbo in stanovanje prosto. — Zavod šolskih sester v Repnjah, pošta Vodice. 3338

Najcenejše in najbolj učinkujoče odvajalno sredstvo!

Filipa NEUSTEINA
poslajane odvajalne kroglice

(Neusteineve Elizabetne kroglice)

Pred vsemi drugimi podobnimi izdelki imajo prednost te kroglice, prate vsakih škodljivih primesi, vporabljajo se z največjim uspehom pri boleznih v spodnjem delu telesa, lahko odvajajoče, kri čistijo; nobeno zdravilno sredstvo ni ugodnejše in obenem povsem neškodljivo, da bi preprečilo izvor premnogih bolezni. Radi poslajane oblike jih radi uživajo otroci.

Škatljica s 16 kroglicami stane 30 vin. ovoj z 8 škatlic, torej 120 kroglic, stane le 2 K. Če se pošlje naprej K 2-45, se pošlje franko 1 ovoj.

Svarilo! Najno se svari pred ponarejanji. Zahtevajte Filipa Neusteina, odvajalne kroglice. Pristne le, če nosi vsaka škatlica in navodilo našo zakonito varstveno znamko v rdeče-črnem tisku »Sv. Leopold« in podpis »Filipa Neusteina, Apotheke«. Naše trgovsko sodniško zavarovane embalaže morajo imeti nalo (vrdo)

Filipa Neusteina lekarna

»pri sv. Leopoldu«

— Dunaj, Plankengasse 6. —

Zaloga v Ljubljani: Rihard Sušnik, lekarnar, 3301 in v več drugih lekarnah.

Ceno Posteljno Perje

1 kg sivnega skubljenega K 2-—, boljšega K 2-40, pol belelega prima K 2-80 belega K 4-—, finega mehkega puha K 6, prvovrstnega K 7-—, 8-— in 9-60. Sivnega puha K 6-—, 7-—, belega finega K 10-—, prsnega puha K 12-—, od pet kg naprej franko.

Dovršene napolnjene postelje

iz gostega, trpežnega, rdečega, modrega ali belega lina (banking) blaga. 1 pernica 180 cm dolga, 120 cm široka, z 2 vzglavnicama, vsaka, 80 cm dolga, 60 cm široka, z dodatno napolnjeno z novim, sivim, puhastim in trpežnim posteljnim perjem K 16-—, s pol puhom K 20-—, s pol perjem K 24. Posamezne pernice K 10-—, 12-—, 14-—, 16-—. Posamezne vzglavnice K 3-—, 3-50, 4-—. Pernice 200x140 cm velike K 15, 15-—, 18-—, 20-—. Vzglavnice 90x70 cm velike K 4-50, 5-—, 5-50. Spod. pernice iz najboljš. gradila za postelje 180x116 cm velike K 15-—, 15-—, razpošilja proti povzetju ali naprej vplacila 2427

Maks Berger Dešenica 343/a Češki les
Nikak riziko, ker se zamenjava dovolj ali denar vrne. Bogati ilustr. ceniki vsega postelnega blaga zastoj.

Telefon 145. 3106

Tovarna za kovinsko blago in zvonolonica

J. HILZER & KO., Dunajsko Novomesto,

se priporoča za nabavo zvonov, melod. in harmon. zvonila vsake velikosti in glasu. Jamstvo za dolocen in poln glas, najčistejšo vglasištev in najboljši material. Stojala za zvonove iz kovanege železa ali lesa. Lahkoto zvonjenje, najboljši način teka. Nagla izvršitev, najnižje cene. Ugodni plačilni pogoji. Stari nerabni zvonovi se sprejmo v prečišče, ravno tako se izdelujejo železna stojala najboljšje konstrukcije z dolgotrajnim jamstvom. Proračuni in prospekti vsak čas zastoj in franko na razpolago, enako tudi pripravila kakor tudi priznala pisma.

Lepa hiša za gostilno

na Gorenjskem se jako ugodno proda ali da tudi v najem dobremu najemniku. 3356 10-1

Naslov pove uprava lista pod šifro »Goriea«.

Podpirajte domačo industrijo!

Franc Kos
Ljubljana,
Sodna ulica.

Specialna mehanična pletilna industrija in trgovina za površne in spodnje jopice, moderčke, telovnike, nogovice, rokavice, posebne obleke zoper trganje, pletilni material za stroje itd. na drobno in na debelo.

Šivalni stroji od 70 kron naprej. Pletilni stroji patent »Wiedermann« je edina in najugodnejša prilika za dober zaslužek, poduk brezplačen, trajno delo zagotovljeno. Ker delam brez agentov so cene veliko nižje. 164

Stare nogovice se ceno podpletujejo!

Učencea

za slikarstvo in pleskarstvo
3247 sprejme takoj

Friderik Gimi v Celoveu

Brzobjavke:
Prometbanka Ljubljana.

C. kr. priv.

Telefon št. 41.

Splošna prometna banka podružnica Ljubljana, prej J. C. Mayer

Centrala na Dunaju. — Ustanovljena 1864. — 29 podružnic. Vogal Marijin trg — Sv. Petra cesta. Delniški kapital in rezerve 52.000.000 kron.

Preskrbovanje vseh bankovnih transakcij, n. pr.: Prevzemanje denarnih vlog na hranilne knjižice brez rentnega davka, kontovne knjige ter na konto-korent z vsakodnevnim vedno ugodnim obrestovanjem — Denar se lahko dviga vsak dan brez odpovedi. — Kupovanje in prodajanje vrednostnih papirjev strogo v okviru uradnih kurznih poročil. — Shranjevanje in upravljanje (depoti) vrednostnih papirjev in posojila nanje. 2094

Najkulantnejše izvrševanje borznih naročil na vseh tuzemskih in inozemskih mestih. — Izplačevanje kuponov in izžrebanje vrednostnih papirjev. — Kupovanje in prodajanje deviz, valut in tujih novcev. — Najmodaja varnih predalov samoshrambe (safes) za ognjevarno shranjevanje vrednostnih papirjev, listin, dragotin itd. pod lastnim zaklepom stranke. — Brezplačna revizija izžrebanih vrednostnih papirjev. — Promese za vsa žrebanja.

Ustmena in pisarna pojasnila in navetli e vseh v bančno stroko spadajoših transakcijah vsekar brezplačno. Stanje dnarnih vlog na hranilne knjižice dne 31. oktobra 1911. K 66.379.609.

Ustanovljeno v letu 1842.

Brata Eberl

Trgovina oljnatih barv, laka in firneža

Črkoslikarija

likarja, pohištvena in stavbena pleskarja

Ljubljana, Miklošičeva cesta nasproti hotela Union
Telefon 154. Telefon 154.

Jantarjevi laki in laščilo za sobna tla. Marx-emajl za pode, zid, železo in drugo.

Firnež iz pristnega lanenega olja.

Olje za stroje, prašno olje, karbolinej, čopiče za vsako obrt. - Vse potrebščine za umetnike, slikarje i. t. d.

Oljnate barve, najboljše vrste fačadne barve, vremensko neizpremenljive (Kronsteinerja) barve, in raznovrstne vzorce za

Lake angleške za očlje, lake za pohištvo in druge predmete

Predmete in potrebščine za žgalno in briljantno slikanje.

sobne slikarje.

Delavnica za črkoslikarska, likarska in pleskarska dela
Igriška ulica 6, Gradišče.

160 1

Konfekcija

A. KUNC

Ljubljana, Dvorni trg 3
priporoča svoje solidne izdelke moških in deških oblačil.

Nizke cene! Strogo solidna postrežba!

št. 1570.

Razpis službe.

Pri podpisnem županstvu je popolniti izpraznjeno mesto

občinskega tajnika

z letno plačo 1200 kron in prostim stanovanjem v občinski hiši.

Prosilci za to službo morajo dokazati:

1. Avstrijsko državljanstvo;
2. Starost najmanj 20 let;
3. Neoporočeno obnašanje;
4. Zdrav telesni ustroj;
5. Izpričevalo o dovršeni nižji gimnaziji ali nižji realki ali katerej drugej enaki šoli;
6. Dokaz usposobljenosti za reševanje občinskih poslov.

Vrhu tega morajo biti vešč občinskega računovodstva, poznati dobro slovenski in po možnosti tudi laški in nemški jezik.

Prošnje je vložiti 20. novembra 1911. Služba se ima nastopiti čim prej.

Županstvo občine Jelšane,
dne 7. novembra 1911.

Župan:
Valenčič, s. r.

Večji mlin na Kranjskem išče

zastopnika

za Ljubljano in celo Kranjsko proti primerni kavciji, ki bi imel tudi zalogo v Ljubljani.

Ponudbe pod „Zastopnik“ na upravištvo tega lista.

3339 3-1

Neobhodno potrebna za vsakogar

acetilenska ročna svetilka

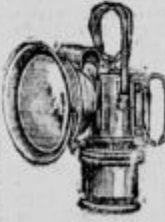

jo moja novo-konstruirana popolnoma iz medi, najfinejše ponikljana, krasno sveteča, nosi se lahko na roki, na jermenu, da se tudi obesiti. Držalo se lahko sname. Zelo praktična za dom in cestno razsvetljavo. Cena 5 K.

Acetilenska svetilka za kolesarje

3232 1 K 3-4, 4-50. — Pošilja po povzetju

H. WEISSBERG, Dunaj, II., Untere Donaustrasse 23.

Ceniki o svetilkah, kolesih in živalnih strojih zastoj in franko.
Dopisuje se v slovenskem in hrvaškem jeziku.

603

Najceneje

nove gibljive brzoparilnike

vse vrste slamo-reznice in vse druge poljedelske stroje ter železino ponujata

Me zamudite zahtevati cenovnik.

Karol Kavšek nasl.

Schneider & Verovšek

trgovina z železnino in poljedelskimi stroji
Dunajska cesta števil. 16 Ljubljana Dunajska cesta števil. 16

Modna in konfekcijska trgovina

M. Krištofič-Bučar

se je preselila v lastno hišo na Stari trg št. 9.

Priporoča zelo pomnoženo damsko in otroško zimsko konfekcijo, po znano najnižji ceni, tudi po meri

Posebno krasne: kostume, plašče, pelerine, razne jopice, krila, domače halje in bluze in otroče oblekice.

Velika izbira perila in higijeničnih potrebščin za novorojenčke.
Pošilja na izbero tudi po pošti.

Na sedmih javnih razstavah odlikovane s prvimi darili.

Samo pristne 1860 Т.Р.А.Р.М. СПЕТЕРБУРГ TREUGOL'NIKOV čé na podplatih

5164 10-1

Šent Peterburške

GALDŠE

čevlji za sneg

Vsak dan jih izdela tovarna 60.000 parov!

Edini kontrahenti: Messtorff, Behn & Co., Dunaj, I.
Prodaja na drobno v vseh boljših trgovinah za čevlje, gumi in modno blago.

Telefon števil. 16.

157

Telefon števil. 16.

Leta 1873. ustanovljena delniška družba

Kranjska stavbinska družba v Ljubljani

Stavbeno podjetništvo; pisarna za arhitekturo in stavbenotehniška dela; tesarstvo in mizarstvo s strojnim obratom za stavbena in fina dela; opekarne s strojnim obratom v Kosezah in na Viču; kamnolomi v Podpeči in v Opatiji. Priporoča se za stavbena dela vsake vrste.

IZPELJAVA
vseh poslovnih transakcij. - Izdajanje čekov, nakaznic in KREDITNIH PISEM za vsa glavna in stranska mesta tu- in inozemstva.

C. KR. PRIVIL. BANČNA IN MENJALNICNA DELNIŠKA DRUŽBA
Ako. kapital: 40.000.000 kron.
Rezervni zakladi: 17.000.000 kron.
Osrednja menjalnica:
„MERCUR“ DUNAJ I., WOLLZEILE 1.
Podružnice: Baden, Češka Kamnica, Češka Liza, Brno, Diehov, Gablonz, H. Graslitz, Krakov, Litomerice, Moravski Zumberg, Mědling, Meran, Novi Jičín, Plzeň, Praga, Liberec, Dunajsko-Novomesto, Ovitava.

NAKUP IN PRODAJA
vseh vrst rent, obligacij, državnih papirjev, akcij, prioritet, zastavnih, srečk i. t. d., i. t. d.
Zavarovanje proti izgubi pri žrebanjih srečk in vredn. papirjev
Prospekte in cenike premij zastoj in franko.

ZA NAŠE OTROKE.

Sveti Miklavž in božični čas se že bliža. Zopet bo treba našim malim preskrbeti za primerna darila. Igrače se kmalu polomijo in so vrhu tega vedno dražje; otroci pa do modernih igrač nimajo niti pravega veselja, ker so preveč komplicirane. Vse kaj drugega pa so knjige. Te imajo res trajen izobraževalen pomen, otroci jih imajo najrajši in izkušnja uči, da tudi dolgo zdrže, ker jih otroci shranijo in nanje pazijo.

»Katoliška Bukvarna« v Ljubljani je založila več slovenskih mladinskih knjig s podobami, si ko po ceni, imajo lepe, za otroški okus prirejene slike, zraven pa kratko besedilo, oziroma povestice, ki so najskrbnejše od večakov, poznavalcev otroške duše, sestavljene, mične, lahko umljive in poučne. Kdor hoče torej svoje otroke razveseliti, naj za mal denar nabavi raznovrstne knjige za otroke, ki so vrhu tega tudi trpežne. Posebno so priporočljive:

Najšim malim. Nazorne slike iz svetega pisma. To je knjiga, ki jo krasi lepa naslovna podoba in mnogo drugih barvanih in nebarvanih med kratkim besedilom, iz življenja Jezusovega, prijatelja dece. Kako blažilno morejo te slike in ljubeznivo pisane pripovedke vplivati na nežna otročja srca! Tu imajo otroci nazorni in besedni pouk o čudovitem rojstvu, treh kraljih, pridnem Jezusu v Nazaretu, angeljskih itd. itd. Tudi podobe bodo ostale otrokom dolgo, dolgo v spominu, zgodbe pa bodo napolnjevale njihovo dušo s plemenitimi mislimi. Cena 90 vin.

V zverinjaku. V tej knjigi je naslikanih mnogo divjih živali, zraven vsake kratko pojasnilo v obliki pesmice, ki ostane otroku z lahkoto v spominu. Z nobeno rečjo dece tako ne razveseliš kakor s podobami živali, ki jih imajo tako radi. Podobe v pričujoči knjižici se odlikujejo po naravnosti, živih barvah in velikosti, da čim bolj živo stopijo pred otroško fantazijo. Cena 90 vin., na karton nalepljene slike trdo vezane v knjigo 1 K 50 vin.

Robinzon starši. Znano lepo povest o Robinzonu nudi ta knjiga v lepih slikah, ki so prirojene za otroški razum in bodo tudi odraslega zanimale. Okrajšano besedilo iz povesti pojasnjuje lepo izvršene slike. Cena 1 K 40 vinarjev, na kartonu nalepljene slike trdo vezane v knjigo 1 K 90 vin.

Slovenski ABC v podobah. To pa je za naše male, ki se vadijo brati. Ta knjižica jim bo v ta namen najbolj služila. Tu imate vse črke alfabeta, veliko in razločno, a zraven vsake črke pesmico s štirimi kriticami, ki opisuje predmet, kateri se z dotično črko alfabeta začne. Pleg tega je pri vsaki črki podoba dotičnega predmeta. Podobe so silno ljubke, raznovrstne in poučljive, da se bodo otrokom na prvi mah priljubile. Cena 80 vin., trdo vezan 1 K 20 vin.

Hitra vožnja. Ta knjižica pa ima mnogo podob in prizorov na železnici! Vsaka ima seveda kaj primerno besedilo. Tu vidijo otroci naslikan vlak, stroj, vozove, progo, mostove, skozi katere vlak hiti, potnike, živali in blago, ki se na železniške vozove nalaga, pošto itd. Kakor znano, se otroci poleg živali najbolj za vlak zanimajo. Zato je ta knjiga s podobami gotovo ena najprimernejših daril za otroke. Cena 1 K 60 vin.

Angelček. To je list, ki izhaja vsak mesec enkrat in je namenjen prav za otroke, ki so se že naučili brati. »Angelček« prinaša kratke lepe pesmi, ki se jih otroci lahko na pamet uče, povesti, popise, pravljice, lepe nauke, kratkočasnice, uganjke, šaljiva vprašanja in male računске naloge, zraven pa tudi vedno čedne slike. Ne bi smelo biti krščanske družine z otroci, kjer ne bi imeli v veselje pridni deci »Angelčka«, tega prijatelja, svetovalca in razveseljevalca otrok. Naročajte »Angelčka«, ki neizmerno olajša vzgojo njihovih otrok! Dosedanji letniki »Angelčka« se dobe vsak zase vezan v knjigo po zelo nizki ceni 1 K za vezano knjigo. Če daruješ otroku eden ali več letnikov, mu boš podaril knjigo velike koristi. Dobi se že 17 različnih letnikov po 1 krono.

Kupujte le vžigalice: „U koristi obmejnim Slovincem“

40 klavirjev in harmonijev

dvornih tvrdk: Bösendorfer, Czapka, Heitzmann, Stelzhammer in Hörgl

nudim slavnemu občinstvu na vpogled in izbiro. Ker sem izključno edini zastopnik na Kranjskem zgoraj omenjenih dvornih tvrdk, svarim vsakogar pred nakupom event. falzifikatov. Vsakdo kupi pri meni za najmanjše obroke (K 18'—) najboljši instrument.

Najcenejša izposojevalnica. — Točna postrežba. — Viole od 5 K naprej. — Vse glasbeno orodje in muzikalije v velikanski zalogi. — Uglaševanja in popravila vseh glasbil.

ALFONZ BREZNIK

c. kr. izvedenec in učitelj, Glasb. Mat.

Ljubljana, Kongresni trg št. 15.

2786

Krompir

najboljše kakovosti zdrav in brezhiben, debeli ter srednje debelosti, vedna zaloga, oddaja v vsaki množini od 200 kg dalje tudi cele vagonne po prav solidni nizki ceni.

Točna postrežba. 3087

== Tvrdka Iv. A. Hartmann nasl. A. Tomažič v Ljubljani, Marije Terezije cesta. ==

Tovarna peči

Anton Kovačič, Vič štev. 14 pri Ljubljani

(preje Keuffel & Kovačič)

se priporoča slavnemu občinstvu in prečastiti duhovščini za izvršitev vseh v to stroko spadajočih del. 3303

Cene zmerne. Priznana izborni izdelek.

Vzorci in proračuni na razpolago.

Naročila se tudi sprejemajo: Sv. Jakoba trg štev. 5, Ljubljana.

M. DRENIK Ljubljana,

Kongresni trg št. 7

Največja zaloga ženskih ročnih del

in pripadajoče potrebščine. — Vezanje na roko. — Tamburiranje. — Montiranje. — Plisiranje. — Predtiskarija. — Bogata zaloga telovadske obleke. — Naročila se izvršujejo točno in vestno.

889

Langen & Wolf, Dunaj X.

Zastopnik: Gabrijel Brinšek, Ljubljana, Bleiweisova cesta 16.

Izdelek prve vrste. 3362 Najcenejši obrat.

Originalni „OTTO“-motorji.

Kurivo: bencin, bencol, surovo olje, sesalni plin, svetilni plin i. t. d., i. t. d. Nad 106.000 dobavljenih.

Motorji na surovo olje

sistem Diesel. Najcenejša uporaba kuriva.

Zahtevajte prospekt štev. 567.

Manufakturna trgovina Jos. Petkosič

„Pri Valvazorju“
Starl trg št. 4
Ljubljana

Drobnina, pletenina, galanterija in dežniki.

3133

Hiša

z gostilno in mesarijo je naprodaj v Spod. Gorjah ob deželi cesti proti Vintgarju, 10 minut od postaje Bled. Gostilna je staroznana Kodrasova in se proda pod ugodnimi pogoji. Več pove »Hranilnica in posilnica« v Gorjah.

Glače rokavice

za dame po K 1'70, za gospode po K 1'80 ter vse vrste drugih rokavic, dobro blago, dobavlja po nizki ceni J. Emmer, rokavičar, Praga, II, Jungmanova 11. 2930

Lažje je

bolezni se obvarovati, kakor jih ozdraviti. Zato odstranite takoj vsak nahod, vsako hripavost in vsak kašelj z

Thymomel Scillae

preizkušeni, zdravniško priporočenim in dobro dišečim, kašelj lajšujočim sredstvom. Tudi pri oslovskem kašlju brez-pogojno učinkujejo.

Izdelovanje in glavna zaloga v

B. FRAGNER-ja lekarni

c. in kr. dvor. dobavitelj Praga III., št. 203.

Prosimo, vprašajte svojega zdravnika!

1 steklenica K 2'20. Po pošti franco proti naprej pošiljati K 2'90, 3 steklenice proti naprej pošiljati 7 K. 10 steklenic proti naprej pošiljati 20 K.

Pazar na ime sredstva, izdelavatelja in varstveno znamko. 3118

Dobiva se v vseh lekarnah.

V Ljubljani: Rihard Susnik, dr. G. Piccoli, Jos. Cizmač.

Pristen le tedaj, če je trikotna steklenica zaprta s spodnjim pasom (rdeč in črn tisk na rumenem papirju).

Doslej nedosežen!!!
Pristno čisto

W. MAAGER-ja ribje OLJE

(v zak. zajamčeni opremi)
rumeno steklenica . . . K 2
bela, „ „ . . . 3
pri 3192

Vilj. Maager-ju na Dunaju.

Od 1869 uvedeno splošno v avstro-ogrski monarhiji. Gospodje zdravniki in profesorji ga radi zapisujejo. Dobi se skoro v vseh lekarnah in drožerijah. Glavna zaloga in razpošiljalnica za avstro-ogrsko monarhijo: W. Maager, Dunaj III/3, Heumarkt 3. Ponarcjanja se sodnijsko zasledujejo.

Zavod za tehnične in elektrotehnične naprave

Dunajska cesta št. 22 LJUBLJANA nasproti kavarne „Evropa“

Mehanična delavnica

sprejema vsakovrstna mehanična dela in popravila vsakovrstnih strojev. Dela se izvrše solidno, točno in po najnižjih cenah. Proračuni na zahtevo zastopnj. Zavod za tehnične in elektrotehnične naprave. 748

koncec, podjetje za električne naprave, napeljava električne luči in prenos moči, telefonske in brzojavne naprave. Dobava in montiranje motorjev na bencin in petrolin ter Diesel-ovih motorjev. V zalogi vedno v veliki izbiri: elektromotorji, ventilatorji, obločnice, žarnice, telefoni, vsakovrstni inštalacijski material, mazilna olja in masti, sesalke, svetilniki za elektriko in plin ter sploh vse teh. potrebščine

Najcenejša vožnja v Ameriko.

E. Kristan

oblastveno koncesijonirana potovalna pisarna

za

za Ameriko

v Ljubljani, Kolodvorske ulice števil. 41

5143 52-1

Najcenejša vožnja v Ameriko.

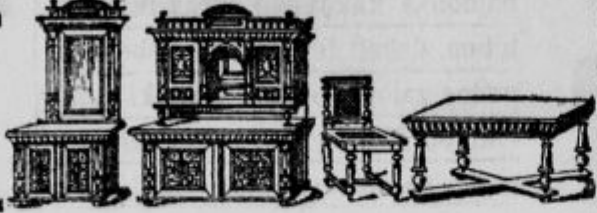
"AMERIKA"

"AMERIKA"

Ivan Dogan

mizarski mojster v Ljubljani
Dunajska cesta 19 (Medjatova hiša) :

priporoča svojo bogato zalogo hišne oprave :

za spalne ter jedilne sobe in salone. Divane vsake vrste. Modroce, žimnice na peresih, podobe, ogledala, otročje vozičke itd. : : :
Naročila se točno izvršujejo. : : Najcenejša zaloga. : :
Cenik s podobami zastoj in franko. 48 Cene brez konkurence. : :

Največja in najstarejša tovarna lončenih pečij in raznih lončenih izdelkov

Avg. Drelse v Ljubljani

Mnogokrat odlikovana. Mnogokrat odlikovana

Priporoča se slavnemu občinstvu in prečastiti duhovščini v naročila na štedilna ognjišča in peči

preproste in najfinejše, izvršene v poljubnih modernih barvah in vzorcih najbolj strokovnjaški, solidno in trpežno po najnižjih cenah. Župniščem semostanom in šolam dovoljujem znaten popust. Ilustr. ceniki so na razpolago

Podjetje betonskih stavb!

BRATJE SERAVALLI & PONTELLO

Ljubljana, Slomškova ulica št. 19.

Kiparstvo in tvornica umetnega kamna.

Različna kamnoseška dela iz umetnega kamna, izvrševanje cementnih cevij, stopnic, postamentov, balustrad, strešnih plošč, raznovrstnih plošč za tikanje, vodometrov, korit in vodovodnih mušljev, korit za konje in govedo, ornamentov, kipov, fasad, plošč in desk iz mavca za stene in strope. — Zaloga kamnatega blaga in samotne opeke.

Vsa dela so solidno in strokovnjaško izvedena. Cena najnižja. Jamstvo. Zastopstvo svodov patent „Thru!“

Prvo kranjsko podjetje za umetno steklarstvo in slikanje na steklu

Augusta Agnola, Ljubljana

Dunajska cesta št. 13 poleg „Figouca“

se priporoča prečastiti duhovščini in cerkvenim predstojništvom kakor p. n. občinstvu za prevzete in solidno izvršitev vsakovrstnega

umetnega steklarstva in slikanja na steklo

za steklarstvo v figuralni in navadni ornamentiki, stavbno ter portalno steklarstvo kakor vsakovrstna v to stroko spadajoča dela vse v najmodernejšem slogu in po najnižjih cenah.

Zaloga kakor velika izbira steklenega in porcelanastega blaga vsake vrste, svetilk, zrcal, okvirov podob, izdelovanje okvirov za podobe itd. 5314

Narisi in proračuni na zahtevo zastoj.

Spričevala mnogih dovršenih del so na razpolago p. n. odjemalcem v ogled.

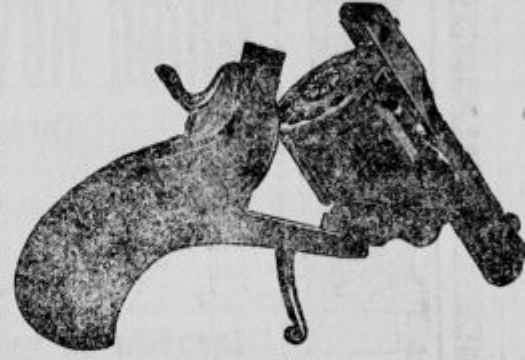

FR. ŠEVČIK, puškar v Ljubljani

Židovska ulica št. 8

priporoča svojo veliko zalogo najnovjših pušk in samokresov lastnega izdelka, kakor tudi belgijskih, sulskih in čeških strogo preizkušenih pušk, katere presegajo glede dela in tudi glede strela vse druge puškarske izdelke.

Posebno dobre so lahko trocevke in puške z jeklenimi cevmi za brezdimni smodnik. Velika izbira pušk brez petelinov (Hammerless.) Najnovjši topli, velika zaloga vseh lovskih potrebščin, kakor tudi potrebščin za ribiče, strelivo po najnižjih cenah na razpolago.

Popravila

izvršujem najceneje, točno in zanesljivo v lastni delavnici. Od zunaj naročene stvari odpošiljam 2687 10 s povratno pošto. Ceniki na zahtevo zastoj in poštne prosto.

Solske akvarelne barve

Vzorci za slikarje vedno najnovjši

Oljnate firneževe barve

za pleskarje, strobne in pohištvne mizarje, hišne posestnike ter za domačo porabo

Düsseldorfske oljnate barve za umetnike

Oljnate študijske barve

Firneži, olja in retuši za umetniško slikanje

Kranjsko laneno olje in firnež

Emajlne glazure

Lake za vrtno pohištvo

Štedilno voščilo za pode priznано najboljšo

Jantarjeva glazura za tla

Marijin trg št. 1.

Vse vrste čopičev

Olje za stroje

Suhe kemič., prstene in rudninske barve

Prašno olje za pode

priporoča

1069

Adolf Hauptmann-a nasled.

prva kranjska tovarna za oljnate barve, firneže, lake in steklarski klej.

Zahtevajte cenike!

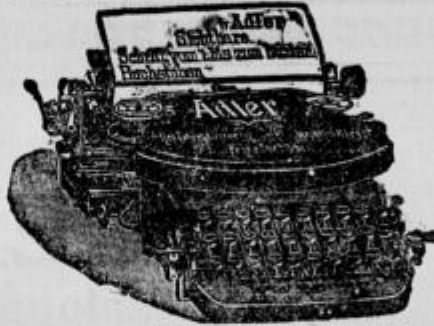
Zahtevajte cenike!

Ivan Jax in sin

Dunajska cesta 17, Ljubljana.

Kolesa iz prvih tovarn Avstrije: Dürkopp, Styria (Puch), Waffnerad.

Sivalni stroji

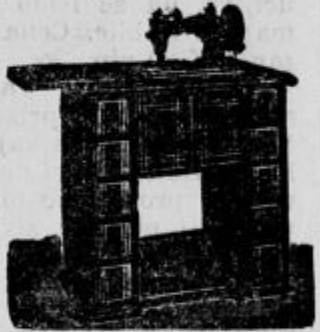

izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz tovarne v Lincu. Ustanovljena leta 1867. Vezenje poučujemo brezplačno.

: Adlerjevi : pisalni stroji.

Ceniki zastoj in franko.

Najkrajša in najcenejša vožnja v Ameriko

z modernimi, velikimi brzoparniki iz Ljubljane čez Antwerpen v New-York in čez Antwerpen v Boston.

je proga rdeče zvezde „Red Star Line“.

Na naših parnikih „Lapland“, „Finland“, „Kronland“, „Vaderland“, „Zeeland“, „Samland“, „Gothland“, „Marquette“, „Menominee“, „Maniton“, kateri vsak teden v sobotah oskrbujejo redno vožnjo med Antwerpenom in New-Yorkom, so značajnost, izborna hrana, vljudna postrežba in spalnice ponovem urejene v kajite za 2, 4 in 6 oseb, za vsakega potnika eminentnega pomena in traja vožnja 7 dni.

Odhod iz Ljubljane vsak torek popoldan.

Naša proga oskrbuje tudi po večkrat na mesec vožnjo čez Kanado, katere pa je izdatno cenjejša kakor v New-York.

Pojasnila daje vladno potrjeni zastopnik

Franc Dolenc

v Ljubljani,

Kolodvorske ulice odslej št. 26, od južnega kolodvora na levo pred znano gostilno pri „Starem tisljerju“ 188 (52-1)

